

Maija Aho

KUVATTUJA MERKITYKSIÄ

7.-luokkalaisten merkitykselliset asiat koulussa

Opinnäytetyö
Terveysten edistäminen YAMK

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä Maija Aho	Tutkinto Terveysten Edistäminen(YAMK)	Aika Maaliskuu 2018
Opinnäytetyön nimi Kuvattuja merkityksiä 7.-luokkalaisten merkitykselliset asiat koulussa		45 sivua 1 liitesivua
Toimeksiantaja Versus-hanke		
Ohjaaja Marja-Leena Kauronen		
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia merkityksiä löytyy koulusta ja kouluympäristöstä seitsemännellä luokalla olevien oppilaiden mielestä. Tutkimuksella etsittiin vastauksia seuraaviin tutkimustehtäviin: Millaisia koulu yhteisöön liittyviä merkityksiä oppilaiden ottamista kuvista ja kirjoittamista teksteistä löytyy? Millaisia koulu ympäristöön liittyviä merkityksiä oppilaiden ottamista kuvista ja kirjoittamista teksteistä löytyy? Tämä opinnäytetyö on tehty Versus-hankkeen tarpeita varten. Versus-hankkeen tavoitteena on vähentää nuorten tupakkatuotteiden käyttöä pelillisellä vertaisvaikuttamisella.</p> <p>Tutkimus oli laadullinen tutkimus. Tutkimukseen osallistuivat kymenlaaksolaisessa koulussa olevat seitsemännen luokan oppilaat. Aineiston kerääminen toteutettiin osallistamalla siihen oppilaita. Oppilaat ottivat kuvan omalla kännykällään itselleen merkityksellisestä asiasta. Tämän jälkeen he lähettivät kuvan ja siihen liittyvän kirjoittamansa tekstin tutkijalle sähköpostitse. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä. Aineistoksi muodostui 44 oppilaiden ottamaa kuvaa sekä niihin liittyvät tekstit.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena selvisi, että nuoret pitävät merkityksellisinä asioina koulussa koulu ympäristöä, koulu yhteisöä sekä omaa terveyttään. Esimerkkejä koulu ympäristöstä nousevista merkityksistä ovat tauko, välitunti, virkistys, keskittyminen ja viihtyvyys. Koulu yhteisöstä nousevia merkityksiä ovat läheisyys, vertaistuki, ystävyys suhteet ja keskustelu. Yllättävänä piirteenä oppilaiden ottamista kuvissa ja oppilaiden kirjoittamista teksteistä nousi oman terveyden näkyminen. Näiden kuvien merkityksiä ovat esimerkiksi onnistumisen kokemus, hyväolo, ylpeys ja käsillä tekeminen.</p> <p>Tulevaisuudessa tulisi enemmän osallistaa nuoria mukaan tutkimuksiin, sillä he osaavat itse parhaiten kertoa asiat omasta näkökulmastaan. Olisi myös hyvä, että jatkossa panostettaisiin nuorille tärkeisiin positiivisesti merkittäviin asioihin koulussa ja koulu ympäristössä. Tällöin saataisiin vietyä ajatuksia pois negatiivisemmista asioista kuten tupakoinnista.</p>		

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Asiasanat

terveyden edistäminen, merkitykset, nuoret, valokuvaus

Author	Degree	Time
Maija Aho	Master`s Degree in Health Promotion	March 2018
Thesis Title Photographed Meanings Matters of significance at school among 7 th grade students		45 pages 1 appendix page
Commissioned by Versus project		
Supervisor Marja-Leena Kauronen		
Abstract The objective of the thesis was to define what school-related interpretations 7 th -grade students may have with regards to school community and school environment. The study was a qualitative study. Seventh-grade students in the Kymenlaakso School participated in the study and they helped in the collection of study material. The students took photos with their own mobile phones of the objects which were important for them. After that, they sent them for analysis by email and wrote some a short text to describe the photo. Content analysis was used to analyze the data. As a result of the study, it was found out that students think that school environment, school community and their own health are important things at school. Examples of important meanings in school environment are breaks, playtime, recreation, concentration and comfort. Important meanings in school community are related to close friends, peer support, friendships and discussions. Unexpectedly, the significance of health was expressed in the students´ photos and texts. These photos and texts reflects the experience of success, sense of well-being and pride and opportunities to do things with one´s own hands.		
Keywords health promotion, meanings, students, photo		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MERKITYKSET NUORTEN KOULUYMPÄRISTÖSSÄ JA YHTEISÖSSÄ.....	7
2.1	Merkitykset yläasteikäisen nuoren kehitysvaiheen näkökulmasta.....	8
2.2	Kouluyhteisö merkitysten näkökulmasta.....	9
2.3	Koulu ja kouluympäristö merkitysten näkökulmasta.....	11
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT.....	12
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	13
4.1	Metodologiset lähtökohdat	13
4.2	Tutkimusaineiston hankinta.....	16
4.3	Aineiston analysointi.....	19
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	21
5.1	Valokuvista nousevat merkitykset.....	21
5.2	Oppilaiden kirjoituksista nousevat merkitykset	24
5.3	Kouluyhteisön merkitys nuorille.....	27
5.4	Koulun ja kouluympäristön merkitykset nuorille.....	30
5.5	Terveysten edistämisen merkitys nuorille.....	34
6	POHDINTA JA PÄÄTELMÄT	36
6.1	Tulosten tarkastelu	37
6.2	Tutkimuksen eettisyys	39
6.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	40
6.4	Päätelmät.....	42
6.5	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet	43
	LÄHTEET	45

LIITTEET

Liite 1. Kuvaus oheistus oppilaille

1 JOHDANTO

Lapset ja nuoret viettävät paljon aikaa koulussa, joten koulun merkitys on heille monessa mielessä tärkeä. Mielenkiintoista onkin selvittää, mitkä asiat koulussa ovat erityisen merkityksellisiä oppilaille. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, millaisia merkityksiä löytyy seitsemännellä luokalla olevien oppilaiden mielestä koulusta ja kouluympäristöstä. Tutkimusaineisto on tarkoitus kerätä niin, että oppilaat osallistuvat itse aineiston keräämiseen ottamalla valokuvan sellaisesta asiasta tai esineestä, jonka he kokevat itselleen merkitykselliseksi koulussa tai kouluympäristössä.

Tämä opinnäytetyö liittyy Versus-hankkeeseen. Versus-hankkeen tavoitteena on vähentää nuorten tupakkatuotteiden käyttöä sosioekologiseen lähestymistapaan perustuvalla pelillisellä vertaisvaikuttamisella. Hankkeessa painotetaan digitaalista ympäristöä sekä reaalityökaluun yhdistävää vertaisvaikuttamista. Näillä on tarkoitus tehostaa perusasteen ja toisen asteen terveystiedon opetuksen vaikuttavuutta ja laajentaa terveystiedon heijastumista luokahuoneesta laajempaan ympäristöön. (Kallunki ym. 2017.) Tämän opinnäytetyön tuloksia on tarkoitus käyttää mobiilipelin valmistuksessa hyödyksi.

Esimerkkinä oppilaiden ottamista kuvista löytyvistä mahdollisista merkityksistä on tupakka ja siihen liittyvät asiat. Tämä johtuu siitä että, yksi tärkeimmistä, suomalaisten terveyttä edistävästä ja terveyden tasa-arvoa parantavista tekijöistä on tupakoimattomuus. Tupakoinnin vähentämisestä seuraa siihen liittyvien sairauksien väheneminen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016.) Suomesta on tarkoitus tehdä täysin savuton. Se on uuden tupakkalain tavoite. Uusi tupakkalaki astui voimaan 15.8.2016. Sen tavoitteeksi on määritelty, että ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käyttäminen loppuu. (Tupakkalaki 29.6.2016/549.)

Muita merkityksiä, joita kuviin voidaan olettaa liittyvän ovat ryhmäytyminen, kaverit, liikunta ja viihtyvyys. Tutkimusta lähdetään kuitenkin tekemään avoimin mielin ja kuvista pyritään löytämään myös muita mahdollisia merkityksiä. Tämän opinnäytetyön aineisto on tarkoitus kerätä

Kymenlaaksossa sijaitsevan koulun seitsemäs luokkalaisten ottamista kuvista. Tutkimus toteutetaan mahdollisimman pitkälti nuorten näkökulmasta.

Nuorten osallisuutta tulisi lisätä heitä koskevissa tutkimuksissa, jotta heidän näkökantansa asioihin tulisi paremmin ilmi. Nuorista on tehty useita tutkimuksia, mutta he eivät itse ole varsinaisesti osallistuneen kovin usein tutkimuksen aineiston tuottamiseen. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus osallistaa nuoria aineistonkeruuseen. Nuoret keräävät aineistoa ottamalla valokuvia heille merkityksellisistä aiheista, paikoista tai asioista. Tarkoitus on päästä syvällisemmin nuorten ajatus maailmaan mukaan. Nuorten kuvaamista ei ole tarkoitus rajata tarkasti, jotta kuvista tulisi mahdollisimman aitoja ja nuorten ajattelu- ja kokemus maailman mukaisia. Kuvat rajataan kuitenkin liittymään kouluun ja kouluympäristöön. Kouluympäristöllä tarkoitetaan sitä ympäristöä, jossa nuori liikkuu koulupäivän aikana. Kuvaamisen tueksi nuoria pyydetään kirjoittamaan kuvan yhteyteen teksti siitä, mikä on ollut kuvan kohteena ja nuoren ajatuksena kuvaa ottaessaan.

2 MERKITYKSET NUORTEN KOULUYMPÄRISTÖSSÄ JA YHTEISÖSSÄ

Tässä luvussa kerrotaan merkityksistä, jotka liittyvät nuorten, noin 12–15 vuotiaiden elämän vaiheeseen. Ensiksi käsitellään asioita, jotka ovat kyseisessä ikävaiheessa nuorille merkityksellisiä. Tämän jälkeen käsitellään merkityksiä, jotka liittyvät kouluyhteisöön. Lopuksi käydään läpi merkityksiä, jotka liittyvät fyysiseen koulurakennukseen ja kouluympäristöön.

Merkit ja merkitykset tarkoittavat eri ihmisille erilaisia asioita. Myös eri asiat saattavat olla merkityksellisimpiä toisille ihmisille kuin toisille. Jollekin ihmiselle sohva saattaa merkitä lepoa, yhdessä oloa ja rentoutumista. Jollekin toiselle se saattaa olla laiskuuden merkki. Merkitys tarkoittaa jotakin, mitä jokin tarkoittaa, ilmaisee, esittää tai symboloi. Merkitys on sanan tai ilmauksen informaatioisisältö. Merkitys tarkoittaa myös jonkin asian arvoa tai tärkeyttä. (Grönros ym. 2017.) Fiskin (1998, 62) mukaan merkki on fyysinen asia, jota voidaan havainnoida aisteilla. Hänen mukaansa tutkimuksessa tulee huomioida itse merkki, se mihin merkki viittaa ja merkin käyttäjät. Fiskin (1998, 63) kirjassa on kerrottu Peircen (1931–58) selitys merkitysmallistaan.

Hänen mukaansa merkki edustaa jotain jossakin suhteessa tai ominaisuudessaan jollekin henkilölle.

2.1 Merkitykset yläasteikäisen nuoren kehitysvaiheen näkökulmasta

Yläasteikäinen nuori määritellään tässä opinnäytetyössä 12 – 15-vuotiaaksi. Tämä on ikävaihe, jolloin nuori elää murrosikää. Murrosiän kuvataan olevan kasvun ja lapsesta aikuiseksi kehittymisen aikaa. Murrosikä saattaa kestää jopa 22-vuotiaaksi asti. Murrosiässä tapahtuu paljon muutoksia sekä fyysisellä tasolla että psykososiaalisella tasolla. Murrosikä on myös aika, jolloin alkaa nuoren itsenäistyminen. Tällöin nuorelle muodostuu tärkeäksi sellaisia asioita, jotka aiemmin eivät ole vielä niin tärkeinä näyttäytyneet. Yksi tärkeistä asioista on omatila, esimerkiksi nuori haluaa oman huoneen. Oman tilan tarve saattaa näyttytyä myös sillä, ettei nuori halua enää olla perheen kanssa kaikkialla mukana. (Nurmi 2004, 81.)

Fyysiset muutokset murrosikään liittyen on alkava puberteetinkehittyminen. Puberteetinkehittyminen kestää aina sukukypsyyden saavuttamiseen asti. Nuoren keho muuttuu nopeasti ja se saa aikaan nuoressa erilaisia tunteiden myllerryksiä. Muutokset aiheuttavat kiinnostusta ja tyytyväisyyttä mutta myös huolenaiheita. Sisäinen ruumiin- ja kehonkuva ei aina pysy fyysisen kehityksen mukana, mikä tuo haasteita ja ristiriitaisia tilanteita nuoren elämään. Nuoret kokevat kehon fyysiset muutokset eri tavoin. Osa muutoksista koetaan myönteisenä ja osa kielteisenä. (Nurmi 2004, 81.)

Yläasteikäisen nuoren suhde vanhempiin saattaa olla aaltomaista. Toisaalta nuori yrittää pyrkiä irti vanhemmistaan ja hän pyrkii itsenäistymään. Toisaalta taas nuori tarvitsee paljon vanhempiensa tukea ja on heistä kovin riippuvainen vielä. Nuori kyseenalaistaa paljon asioita ja aiheuttaa kiistoja sekä hakee itselleen oikeudenmukaisuutta sekä tukea. Ystävät ja perheen ulkopuoliset aikuiset ovat nuorelle tärkeitä. (Nurmi 2004, 81.) Murrosikäiselle nuorelle ystäväsuhteet ovat myös erittäin tärkeitä. Sekä pojat että tytöt kehittyvät sukupuolisesti, jolloin korostetaan enemmän omaa naisellisuuttaan tai miehisyttään. (Muurinen & Surakka 2001, 55-56.)

Yksi merkittävistä asioista mikä liittyy nuoriin ja tämän hetken kulttuuriin on internet. Suomalaisten nuorten vapaa-aika kuluu entistä useammin internetissä. Se on yksi 2000-luvun suurimmista muutoksista. Nuoret pelaavat, lukevat, kuuntelevat musiikkia ja viestittelevät kavereiden kanssa internetin välityksellä. (Keskinen, 2012, 53.) Kännykän ja internetin positiivisia vaikutuksia ovat kielitaidon lisääntyminen, laajentuneet sosiaaliset suhteet sekä tiedonkeräämisen ja mediataitojen vahvistuminen. Laajentuneet sosiaaliset suhteet ovat mahdollisesti myös yhteydessä nuorten vähentyneisiin itsemurhiin. (Keskinen 2012,12.)

2.2 Kouluyhteisö merkitysten näkökulmasta

Yhteisö on ryhmä ihmisiä, joka on muodostunut elämänmuodon, taloudellisten tai aatteellisten päämäärien tai jonkun muun syyn takia kokonaisuudeksi (Grönros ym. 2017). Kouluyhteisö on yksi tällaisista yhteisöistä.

Kouluyhteisöön luetaan kuuluvan kaikki koulun oppilaat, opettajat sekä muut koulun henkilökuntaan kuuluvat jäsenet. Kouluyhteisöön kuuluvilla jäsenillä on jokaisella henkilökohtainen sosiaalinen pääoma. Sosiaalinen pääoma on voimavara, joka rakentuu jokaiselle ihmiselle hänen ollessaan tekemisissä toisten ihmisten kanssa. Sosiaalisen pääoman turvin pystyy saavuttamaan sellaisia asioita, joita ei pystyisi saavuttamaan ilman toisia ihmisiä. (Korkiamäki 2013, 5.)

Sosiaalinen pääoma rakentuu yhteisön toimintaa edistävästä verkostoista, vastavuoroisuudesta ja luottamuksesta. Vuoden 2011 kouluterveyskyselyn tuloksista ammattiin opiskelevien kohdalla on todettu sosiaalisen pääoman olevan vahvasti yhteydessä tupakointiin, humalajuomiseen ja masennukseen. Asiasta on tehty selvitys, jonka mukaan oppilaitos voi itse vaikuttaa kahteen asiaan. Nämä ovat opiskelijoiden kokemus opettajilta saadusta tuesta ja osallisuudesta sekä opiskelijoiden kokemus omasta opiskelijaryhmästä saadusta tuesta. Kun opettajilta saatu tuki pienenee, on todennäköisempää että, opiskelija alkaa tupakoida. On myös todettu, että päihteiden käyttö voi lisätä yhteenkuuluvuutta. Opiskelijat kokoontuvat keskenään ryypäämään ja polttamaan. Tämän takia on tärkeää, että opiskelijoille tarjotaan muita tapoja

ryhmytyä, jotta ryhmähenki vahvistuu ilman päihteitä. (Hannula ym 2015, 52.)

Sosiaalinen pääoma liittyy vahvasti vertaistukeen ja sen kautta myös vertaistoimintaan. Nuorten kouluun liittyvissä asioissa koulussa toimivat vertaisryhmät ovat erittäin tärkeässä asemassa. Nuorille on tärkeää, että he liikkuvat ryhmissä, jotka jakavat samanlaisia mielipiteitä. Nuorille muiden mielipiteet ovat erittäin tärkeitä ja nuoruudessa vertaisvaikuttaminen on erittäin vahvaa. Vertaisryhmillä on sekä positiivisia että negatiivisi vaikutuksia, jotka heijastuvat nuorten käyttäytymiseen. (Kiuru 2008, 48.) Salmela-Aron (2010, 452) artikkelissa kerrotaan hyvien kavereiden ja sosiaalisten suhteiden helpottavan nuoria kestämään erilaisia haasteita ja paineita. Toisaalta negatiivisessa mielessä myös uupumus on tarttuvaa kavereiden kesken.

Vertaistoiminnalla on vahva ennalta ehkäisevä merkitys. Se tuottaa ruohonjuuritasolla sellaista hyvinvointia ja sosiaalista pääomaa, jota viranomaiset eivät kykene tuottamaan. Vertaistuki toimii arkipäivän elämänlaadun vahvistajana. (Laimio & Karnell 2010,11.) Kurtin (2014, 111–113) mukaan nuorten vertaistuki merkitsee nuorille sekä tukea avun hakemiseen että, tukea voimavarojen kasvuille. Verkkovertaistuen nuoret kokevat helpoksi tavaksi pyytää apua. Kurtin havaintojen perusteella ne, joille vertaistuki merkitsi eniten, saivat vertaistuesta myös eniten irti.

Nuorten tupakoinnin ehkäisyssä ja vähentämisessä kouluilla on ehdottoman tärkeä rooli. Koulujen avulla eri ikäiset nuoret tavoitetaan hyvin kattavasti ja heille saadaan kerrottua tupakoinnin ehkäisyohjelmista (Puuronen, 2012, 128). Kouluissa nuoret myös tapaavat muita saman ikäisiä nuoria, jotka ovat samassa tilanteessa kuin he itsekin. Tällöin toiselta saama tuki on tärkeää. Yläkoululaiset kannustavat toisiaan tupakoinnin lopettamisessa. Erityisesti tytöt ovat kannustaneet ystävää, vanhempia tai sisaruksia tupakoinnin lopettamisessa. Muiden tukeminen tupakoinnin lopettamisessa yleistyy kohti yhdeksättä luokkaa mentäessä. Parhain tuki tupakoinnin lopettamiseen tuli nuorten mukaan kavereilta ja perheeltä. (Heloma ym. 2014, 27.)

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, löytyykö oppilaiden ottamista kuvista sekä heidän kirjoittamistaan teksteistä, koulu yhteisöön tai siihen liittyviä

merkityksiä. Kuvat, joissa on kohteina esimerkiksi kavereita, voidaan olettaa liittyvän kouluyhteisöön. Tällöin tähän voidaan yhdistää vahvasti myös sosiaalinen pääoma sekä vertaistuki ja vertaistoiminta. Kuvista saattaa nousta merkityksiä, jotka kertovat siitä, millainen sosiaalinen pääoma koulussa oppilaiden mielestä on.

2.3 Koulu ja kouluympäristö merkitysten näkökulmasta

Precede–Proceed-malli on terveyden edistämisen suunnittelussa ja arvioinnissa käytetty malli. Mallin kolmannessa vaiheessa arvioidaan käyttäytymistä ja ympäristöä. Ympäristön arviointi on keskeisesti mukana terveystyöskäytymisen arvioinnissa. Se käsittää kolme erilaista aluetta, jotka ovat: fyysinen, sosiaalinen ja psykologinen alue. (Räsänen 2010, 100 – 111.) Precede–proceed-malli kertoo, että ympäristön huomioon ottaminen on tärkeää. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan koulua ja sen ympäristöä ja etsitään, minkälaisia merkityksiä niistä löytyy.

Koulun fyysiseksi ympäristöksi voidaan lukea koulunpiha, luokkatilat, ruokala ja kaikki koulurakennuksessa olevat tilat. Näihin kyseisiin tiloihin onkin kiinnitetty viime vuosina aiempaa enemmän huomiota niiden kehittämistä ajatellen, mutta edelleen niissä olisi paljon parantamisen varaa. Erityisesti näiden palveluiden käyttäjiä eli lapsia ja nuoria tulisi kuunnella kehitystyötä tehdessä. (Harinen & Halme 2012, 36.)

Koulu on yhteisö, jossa opitaan ja oppimisen yhteydessä myös viihdytään. Sekä oppimisen että viihtymisen kannalta koulupiha on erittäin tärkeä paikka. Koulun piha on tila, jonka kautta siirrytään kotoa kouluun tai koulusta kotiin. Tämän lisäksi se viestii koulun ja kouluyhteisön arvoista. Oppimisympäristönä koulupiha on myös tärkeä. (Järnefelt 2003, 6.) Kouluympäristössä hyvinvointia ja viihtyvyyttä lisäävät esteettiset seikat. Näiden tulisi näkyä rakenteissa, piha-alueilla sekä kouluruokalassa. Koulu on paikka, jossa käydään lähes päivittäin ja monen vuoden ajan. (Harinen & Halme 2012, 72.)

Useissa kunnissa ja kaupungeissa yläaste ja ala-aste toimivat eri rakennuksissa. Ala-asteella on saatettu olla samalla luokalla jopa kuusi vuotta samojen kavereiden kanssa. Yläastelle siirtyessä ala-asteen luokka saattaa

kuitenkin jakautua useampaan eri kouluun tai ainakin oppilaat saatetaan laittaa eri luokille. Siirtyminen ala-asteelta yläasteelle tarkoittaa nuorelle isoja muutoksia elämässä. Koulun alkaessa seitsemännellä luokalla, on oppilaiden usein ryhmädyttävä uudelleen. Oppilaita tulee eri kaupunginosista, joiden välillä saattaa olla eroja jo tapakulttuurissa. Koulussa on tärkeää olla sellaisia tiloja, jossa oppilaat pääsevät helposti viettämään keskenään aikaa ja tutustumaan toisiinsa. Tällaisten paikkojen yhteydessä on hyvä olla myös jokin aktiviteetti, mikä mahdollisesti ohjaa oppilaat ryhmäytymään, jonkin positiivisen asian kautta. (Korva 2002, 11-12)

Tässä opinnäytetyössä oppilaille merkityksellisiä paikkoja etsitään oppilaiden itse ottamista valokuvista. Valokuvista pyritään löytämään ympäristö, jossa kuva on otettu. Ympäristöllä tarkoitetaan, onko kuva otettu koulun sisällä vai ulkona, koulun pihalla tai mahdollisesti jossakin muussa tietyssä tilassa. Oppilaan toivotaan myös kirjoittavan kuvaa tukeva otsikko tai teksti, joka mahdollisesti liittyy kouluympäristön merkitykseen.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, millaisia oppilaalle tärkeitä merkityksiä löytyy seitsemäsluokkalaisten mielestä koulusta ja kouluympäristöstä. Tavoitteena on tuottaa uutta tietoa koulusta ja sen ympäristöstä löytyvistä merkityksistä nuoren näkökulmasta. Saatavaa tietoa on tarkoitus hyödyntää Versus-hankkeessa, jonka tarkoituksena on kehittää tupakoinnin ehkäisyyn vertaisuskomuksiin liittyvä mobiilipeli. Mahdollista on, että myös opinnäytetyöhön osallistuva koulu voisi hyödyntää tutkimuksen tuloksia jatkossa omiin tarpeisiinsa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan aina tutkimustehtävät.

Tutkimustehtävät nousevat tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteista.

Tutkimuksen tavoitteita määriteltäessä, kuvataan usein se, miten saatuja tietoja voidaan jatkossa hyödyntää. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 99.)

Tutkimustehtävä 1: Millaisia kouluuyhteisöön liittyviä merkityksiä oppilaiden ottamista kuvista ja kirjoittamista teksteistä löytyy?

Tutkimustehtävä 2: Millaisia kouluympäristöön liittyviä merkityksiä oppilaiden ottamista kuvista ja kirjoittamista teksteistä löytyy?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Metodologiset lähtökohdat

Tässä opinnäytetyössä lähtökohtana on laadullinen tutkimus. Lähtökohtana laadulliselle tutkimukselle on ihminen, hänen ympäristönsä ja näihin asioihin liittyvät merkitykset. Laadullisella tutkimuksella ei ole mahdollista saada tilastollisesti yleistettävää tietoa, koska tutkimuksen aineistona ovat kertomukset, tarinat tai merkitykset. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on pyrkiä selvittämään totuus tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 16–17.)

Laadullista tutkimusta suunniteltaessa on mietittävä, keneltä tutkimusaineistoa kerätään. Nämä henkilöt ovat tiedon lähteitä ja laadullisessa tutkimuksessa heitä kutsutaan yleensä toimijoiksi, osallistujiksi tai informanteiksi. Se, miksi kyseiset henkilöt valikoituivat tiedon lähteiksi, on myös perusteltava. Osallistujat valikoituvat yleensä sen mukaisesti kuka parhaiten tietää tutkittavasta ilmiöstä. Osallistujan halukkuus osallistua tutkimukseen on oleellista. Laadullisessa tutkimuksessa kuvataan ilmiötä osallistujien näkökulmasta. Osallistujia voidaan lisätä tutkimukseen vähitellen tarpeen mukaan. Tutkimusprosessissa aineistoa kerätään ja analysoidaan vuorotellen. Näin osallistujia voidaan lisätä siihen saakka, kunnes aineistoa on saatu tarvittava määrä. (Kylmä & Juvakka 2007, 58–59.)

Tässä opinnäytetyössä aineisto kerätään Kymenlaaksossa sijaitsevan koulun seitsemännellä luokalla olevilta oppilailta. He ovat siis tämän tutkimuksen tiedon lähteitä. Kyseinen koulu valikoitui kohteeksi, koska sinne oli jo aiemmin oltu yhteyksissä Versus-hankkeesta. Koulun rehtori sekä opettajat olivat yhteistyöhaluisia opinnäytetyön aineistojen keräämisestä heidän oppilaidensa kanssa. Seitsemäsluokkalaiset valikoituivat osallistujiksi siksi, että he ovat ikänsä puolesta siinä elämäntilanteessa, että ovat avoimia kaiken uuden

kokeilemiselle ja ystävät vaikuttavat heihin vahvasti. He esimerkiksi saattavat aloittaa tai mahdollisesti lopettaa tupakoinnin ystävien vertaistuen avulla. He ovat myös aloittaneet yläasteen vasta syksyllä, jolloin aineiston keruu hetkellä asiat, jotka he kokivat merkityksellisiksi ovat sellaisia, joihin heillä on tullut ensi vaikutus. Nämä positiiviset merkitykset ovat mahdollisesti sellaisia mitä kannattaisi tulevaisuudessa vahvistaa ja lisätä.

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus soveltuu hyvin silloin, kun halutaan tutkia luonnollisia tilanteita varsinkin silloin, jos näitä tilanteita ei voida järjestää kokeeksi tai jos näissä tilanteissa ei voida kontrolloida kaikkia vaikuttavia tekijöitä. Laadullinen tutkimus soveltuu myös silloin, jos ollaan kiinnostuneita tietyissä tapahtumissa mukana olleiden toimijoiden merkityksestä.

(Metsämuuronen 2008, 14.) Tässä opinnäytetyössä tilanne on luonnollinen, sillä oppilaat ovat koulussa ja he saavat vapaasti mennä ottamaan kuvan heille merkityksellisestä asiasta. Tilanteessa ei kontrolloida oppilaan toimintaa ohjeistamista enempää. Oppilas valitsee tilanteessa itse, käykö kuvan ottamassa yksin vai yhdessä toisten oppilaiden kanssa ja ottaako hän kuvan ulkona vai sisällä.

Laadullisessa tutkimuksessa osallistujia on yleensä vähän. Tavoitteena on kohdentaa tutkimus erityisesti tutkittavan ilmiön laatuun. Vähäisestä osallistujamäärästä huolimatta, aineistoa kertyy yleensä runsaasti. Aineisto kerätään mahdollisimman avoimin menetelmin ja menetelmiä voi olla useita erilaisia. Laadullisen tutkimuksen olosuhteet tulisivat olla mahdollisimman luonnolliset. Laadullisessa tutkimuksessa hyväksytään se, että todellisuuksia voi olla useita riippuen osallistujan näkökulmasta. Laadullisessa tutkimuksessa tuodaan esiin merkityksiä. Ajatuksena on, että todellisuus ei ole erillistä tutkimuksen tekijästä tai tutkimukseen osallistuvasta. Yhtä ainoaa totuutta yhdestä ilmiöstä ei ole olemassa. (Kylmä & Juvakka 2007, 27–29.)

Tämän opinnäytetyön aineiston kerääminen on toteutettu ainoastaan yhdessä koulussa, jotta aineisto ei kasvaisi liian suureksi. Opinnäytetyön menetelmä on erittäin avoin, sillä oppilaat saavat ottaa kuvan joistain itselleen merkityksellisestä asiasta, kunhan se liittyy kouluun tai kouluympäristöön. Myös kuvaan liitettävän tekstin oppilas saa kirjoittaa vapaasti. Kuvaustilanteessa sekä tekstin lisäämisessä oppilas toimii itsenäisesti. Tutkimusolosuhteiden luonnollisuutta tukee, se että koulu on oppilaille paikka,

jossa he käyvät useita kertoja viikossa. Se on heille tuttu paikka, ja he osaavat liikkua siellä hyvin. Seitsemännellä luokalla olevat oppilaat ovat olleet samassa rakennuksessa syksyn 2017 ajan ja tietyt asiat ovat nousseet heille merkityksellisiksi.

Laadullisessa tutkimuksessa keskeisimmät kysymykset ovat Kylmän ja Juvakan (2007, 42, 45) mielestä seuraavat: mitä, miksi ja miten tutkit? Tutkimuksen taustaa rakennettaessa on tärkeää löytää tutkittava ilmiö ja perustella tarve ilmiön tutkimiselle. Tärkeää on myös perustella laadullisen menetelmän käyttö. Perustana hyvälle tutkimukselle on osoitus tiedon puutteesta. Perusteluissa tulee käydä ilmi myös se, miksi tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksella tulee olla tavoitteita. Tavoitteet liittyvät tutkimuksen mahdolliseen hyödyntämiseen sekä käytännössä että tieteessä. Selkeä tavoite helpottaa ja selkeyttää myös tutkijan omaa toimintaa. (Kylmä & Juvakka 2007, 54.)

Tässä opinnäytetyössä tarkoitus on, että oppilaat ottavat kuvan merkityksellisestä asiasta omalla kännykällään. Tämän on tarkoitus lisätä tilanteen luonnollisuutta. Kännykät ovat nuorilla päivittäisessä käytössä ja sillä kuvan ottaminen itselle merkityksellisestä kohteesta oletetaan olevan luonnollista sekä lisäävän myös tutkimuksen luotettavuutta. Paikkaa tai kohdetta ei ole ennalta määrätty eikä kukaan ole tilanteessa ohjaamassa, mitä tai miten tulee kuvata. Ainoastaan on rajattu, että kuva tulee ottaa koulusta tai koulun ympäristöstä.

Tämä opinnäytetyö liittyy vahvasti semiotiikkaan. Semiotiikan keskeisin termi on merkki. Semiotiikka on merkkien ja niiden toiminnan tutkimista. Fiske (1998, 61) mukaan semioottinen tutkimus voidaan jakaa kolmeen eri kohteeseen. Ensimmäinen näistä kohteista on itse merkki. Merkkiä tutkittaessa tutkimus kohdistuu sen eri muunnelmiin, eri tapoihin, joilla merkit välittävät merkitystään sekä siihen, miten ihmiset, jotka niitä käyttävät suhteuttavat niitä. Toinen kohde on järjestelmät, joihin merkit jäsennetään. Tällöin tutkitaan sitä, millä tavoin yhteiskunnan tai kulttuurin tarpeita palvelevat järjestelmät ovat kehittyneet. Kolmas tutkimuksen kohde on kulttuuri, jossa järjestelmät ja merkit toimivat. (Fiske 1998, 61.)

Merkit voivat myös olla yhdistävä tekijä kuville ja sanoille ja ne yhdistyvät yhteen tiettyyn käsitteeseen. Merkki itsessään ei ole kokonaisuus, vaan se saa merkityksen liittyessään johonkin tiettyyn paikkaan tai asiaan. Merkityksiä voidaan myös yhdistellä ja merkkien merkitykset syntyvät niiden suhteista ja eroavaisuuksistaan toisiin merkkeihin. (Silverman 2006, 250–251.)

4.2 Tutkimusaineiston hankinta

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään joko yhdellä menetelmällä tai useammalla menetelmällä. Valittaessa aineiston keräysmenetelmää tulee pohtia, millaista tietoa haetaan ja miten sitä parhaiten saadaan. Menetelmää valittaessa on myös huomioitava millaisista lähtökohdista osallistujat koostuvat. Aineistoa kerätessä lähestytään tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman avoimesti, jotta saatava aineisto soveltuu hyvin laadulliseen analyysiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 64.) Tutkijan kannattaa pitää tutkimuksen aikana tutkimuspäiväkirjaa. Päiväkirjaan tulee kirjata muistiinpanoja omasta tutkimusprosessista. Muistiinpanoja voi kirjoittaa myös tilanteessa, jossa aineistoa kerätään, samoin tutkija voi kirjoittaa omia tunnelmia ja ajatuksia eri tilanteista. (Kylmä & Juvakka 2007, 76.)

Tässä opinnäytetyössä aineiston kerääminen on tarkoitus toteuttaa yhteistyössä oppilaiden kanssa. Ideana on, että oppilaat ottavat kuvan asiasta, esineestä tai paikasta, joka on hänelle merkityksellinen ja sijaitsee koulussa tai koulunympäristössä. Kuvan ottamisen lisäksi oppilaita pyydetään liittämään sen yhteyteen teksti tai otsikko, jossa opiskelija kertoo, miten kyseinen asia, esine tai paikka on hänelle tärkeä tai merkityksellinen. Oppilas voi esimerkiksi ottaa kuvan siitä missä mielellään viettää taukoja sekä ryhmäytyy muiden opiskelijoiden kanssa. Oppilaan ottaessa kuvan esimerkiksi sohvalta ja kertoessa että siinä on kiva istua ja viesteillä kavereiden kanssa puhelimella. Tällöin voidaan ajatella opiskelijan ryhmäytyvän sosiaalisen median turvin ja sohva luo siihen oivan paikan.

Valokuvia on käytetty toistaiseksi vähäisesti terveystutkimuksessa. Historiantutkimuksen aineistona valokuvien käyttö on yleisempää. (Kylmä & Juvakka 2007, 106.) Yksinkertaisimmillaan valokuvista tulkitaan kohteita, kuten ihmisiä tai esineitä, mutta niistä on myös mahdollista löytää syvempiä

merkitystasoja (Pienimäki 2013, 20). Pienimäen (2013, 43) mukaan Suomessa on tutkittu lähinnä taidehistorian, valokuvataiteen, sosiologian, viestinnän- ja kulttuurintutkimuksen oppialoilla valokuvia. Taina Rantala (2008, 8) kirjoittaa artikkelissaan kuvaamisen tarjoavan paljon mahdollisuuksia ymmärtää tutkittavaa kohdetta. Kuvaaminen tapahtuu alkuperäisessä kontekstissaan, mikä mahdollistaa holistisen ja tarkan katseen suuntaamisen.

Valokuvia voidaan lähestyä semioottisesta näkökulmasta. Semioottisesta näkökulmasta valokuvaa ajatellaan eräänlaisena merkinä. Valokuva viittaa johonkin toiseen asiaan tai todellisuuteen. Valokuva kertoo jostakin poissaolevasta. Kuvien tutkimiseen liittyy kuitenkin jokin ennakkoteoria tai tulkintakehys. Jokin näkökulma tai kysymyksien asettaminen kuvia luettaessa voi toimia tällaisena ennakkoteorianä. (Kylmä & Juvakka 2007, 100.)

Tässä opinnäytetyössä oppilaat ottavat kuvan siitä asiasta, minkä kokevat koulussa merkitykselliseksi. Kuvaamisen käyttö tässä tutkimuksessa lisää nuorten omaa osallisuutta tutkimusaineiston tuottamiseen. Tällöin vahvistuu myös nuorten oma näkökulma asiaan. Kuvat kertovat myös sen, mitä nuoret oikeasti kouluympäristössä näkevät ja kokevat tärkeiksi asioiksi.

Tutkimuksen luotettavuutta lisäämään ja analysoinnin oikeamman suunnan vahvistamiseksi, pyydetään oppilaita myös nimeämään kuva tai kertomaan miksi kuvattu asia on merkityksellinen. Tällöin tutkimuksen aineiston keräämisessä on metodologinen triangulaatio. Metodologinen triangulaatio tarkoittaa useiden metodien käyttöä tutkimuksessa. Samaa asiaa tutkitaan tai analysoidaan vähintään kahdella eri metodilla. Tässä tutkimuksessa metodit ovat siis valokuvaaminen ja tuotettu teksti.

Triangulaatiossa tarkastellaan samaa asiaa eri suunnista. (Janhunen ym 2001, 13). Mitä useampia tutkimusmenetelmiä käytetään, sen varmempaa tieto on. (Metsämuuronen 2008, 60). Triangulaatio vahvistaa tutkimuksen uskottavuutta ja lisää ilmiön hahmottamista eri näkökulmista (Kylmä & Juvakka 2007, 127-128). Käytettäessä triangulaatiota lähestytään samaa tutkittavaa asiaa useammalta eri näkökulmalta. Tällöin kyse on ristiin validoinnista. Triangulaatiossa ei ole tarkoitus käyttää eri menetelmiä eri ihmisiin vaan kohdejoukko pysyy samana mutta heiltä täydennetään tietoja eri menetelmillä. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-128.)

Kuvat ja niihin liittyvät tekstit on oppilaiden tarkoitus lähettää minulle sähköpostilla. Lähettämisen on tarkoitus tapahtua välittömästi kuvien ottamisen ja tekstin kirjoittamisen jälkeen. Jaakko Koivula (2010, 49 - 50) on miettinyt tutkimuksessaan sähköpostin käyttöä aineiston keruun välineenä. Hänen tutkimuksensa mukaan sähköpostiin aineiston keruun välineenä saattaa liittyä luottamusta heikentäviä tekijöitä. Tällaisia ovat esimerkiksi se, että tutkijan ja tutkittavan välisestä suhteesta ei muodostu luottamuksellista, sekä se, että sähköposti on helppo lähettää väärään osoitteeseen. Toisaalta hänen mukaansa sähköposti voi myös sopia monenlaisiin tutkimuksiin ja saattaa olla jopa parempi vaihtoehto verrattuna johonkin toiseen.

Tässä tutkimuksessa sähköpostia minun ja oppilaiden välillä ei lähetetä muuten kuin oppilaiden lähettäessä minulle kuvat ja niihin liittyvät tekstit. Toki aina on mahdollista, että oppilas kopioi sähköpostiosoitteeni väärin ja lähettää sen jollekin toiselle. Oppilaat myös kohtaavat minut henkilökohtaisesti, enkä ole vain sähköpostin välityksellä oleva näkymätön henkilö.

Keräsin aineiston 10.1.2018. Aiemmin olin ollut yhteydessä koulun rehtoriin. Rehtori oli ollut Wilman kautta yhteydessä seitsemäsluokkalaisten oppilaiden vanhempiin ja pyytänyt sitä kautta luvan, jotta oppilaat saivat tutkimukseeni osallistua. Ainoastaan yhden oppilaan vanhemmat kielsivät lastansa osallistumasta tutkimukseen. Rehtori oli myös keskustellut tutkimukseen osallistumisesta kyseisten oppilaiden opettajien kanssa.

Oppilaat olivat kolmessa eri luokassa. Kävin jokaisessa luokassa vuorotellen. Esittelin luokassa itseni ja kerroin tutkimuksesta, jota olin tekemässä. Annoin ohjeet oppilaiden toimintaan sekä suullisesti että paperilla. Olin tulostanut jokaiselle oppilaalle oman ohjeistuksen. Ohjeistuksen antamisen jälkeen oppilaat lähtivät innoissaan ottamaan kuvia. Kuvien ottamiseen ja minulle lähettämiseen oli aikaa noin 20 minuuttia. Tämän ajan odotin yleensä luokassa tai käytävällä. Sitten siirryin seuraavaan luokkaan. Kuvia kertyi yhteensä 44 kappaletta ja niihin liittyviä tekstejä 38 kappaletta.

4.3 Aineiston analysointi

Sisällönanalyysi on kvalitatiivisten aineistojen perusanalyysimenetelmä. Kvalitatiivisen aineiston analysoinnin perustekniikoita ovat koodaus, reflektiiviset muistiinpanot, päiväkirjat ja väittämien muodostaminen. Koodauksessa kategorioidaan, valitaan teemat ja nimetään. Reflektiivisillä muistiinpanoilla tehdään analyysin kannalta merkittävät huomiot. Päiväkirjojen avulla tehdään tutkimuksen kokonaisuuden kirjaamista sekä hallintaa. Väittämien muodostaminen sisältää osallistujien, toimintojen, kategorioiden ja tapahtumien tarkastelua. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 165.)

Sisällönanalyysin avulla on mahdollista analysoida erilaisia aineistoja ja kuvata niitä. Sisällönanalyysin avulla aineisto tiivistetään ja kuvataan yleistettäväksi tai sen avulla kuvataan tutkittavien ilmiöiden välisiä suhteita. Sisällön erittelyssä voidaan myös kvantifioida eli laskea numeraalisia asioita aineiston sisältä. Sisällönanalyysiä tehtäessä siitä erotetaan seuraavat vaiheet: analyysiyksikön valinta, aineistoon tutustuminen, aineiston pelkistäminen, aineiston luokittelu ja tulkinta sekä luotettavuuden arviointi. Sisällönanalyysin tuloksesta syntyy käsiteluoituksia, käsitejärjestelmiä, malleja tai käsitekarttoja. Sisällönanalyysin haasteena on joustavuus ja säännöttömyys. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 166–167.) Aineiston käsittely on yksi tutkimuksen tärkeimmistä vaiheista. Siinä pyritään säilyttämään mahdollisimman tarkasti se mitä osallistuja on aineistoksi tuottanut, jotta todellisuus pysyisin mahdollisimman tarkkana. (Kylmä & Juvakka 2007, 110.)

Seppäsen (2005, 149) mukaan kuvaa ja tekstiä analysoidaan eri tavoin. Tekstiä analysoitaessa sitä luetaan lineaarisesti. Kuvaa analysoitaessa sitä katsotaan kokonaisuutena. Sisällönanalyysissä kuvan ja tekstin erilaisella analysoinnilla ei kuitenkaan ole suurta merkitystä, koska molemmista asioista etsitään merkityksellisiä yksityiskohtia. Kuva sisältää nonverbaalista kieltä, jota ymmärretään kulttuurien sisällä ja kulttuurien välissä. Joskus sanat saattavat pelkistää alkuperäistä ilmaisua. Kuvaa jokainen kuitenkin lukee omasta näkökulmastaan. Rantala (2008, 9) mainitsee artikkelissaan ranskalaisen valokuvatutkija Roland Barthesin, jonka mukaan kuvatekstien

osuus valokuvien yhteydessä on merkityksien ankkuroija. Rantalan mielestä kielellinen ja visuaalinen ilmaisu täydentävät toisiaan (Rantala 2008, 8–9.)

Sisällön analyysi on yksinkertaisimmillaan kuvien ja tekstien muuttamista numeroiksi. Se antaa vastauksia siihen, millaisia visuaalisia järjestyksiä eli säännönmukaisuuksia ja rakenteita kuvissa on. Seppäsen kanta on, ettei visuaalisen aineiston sisällönanalyysistä kannata tehdä monimutkaista tutkimusasetelmia. (Seppänen 2005, 143–144, 147.) Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston luokittelun pohjana on teoreettinen viitekehys. Luokittelua lähdetään tekemään muodostamalla ensin analyysirunko. Analyysirunkoon pelkistetään ja luokitellaan aineistoa analyysirunkoon liittyvien asioiden mukaisesti. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001.)

Tässä opinnäytetyössä tehdään deduktiivinen sisällönanalyysi eli tällöin analyysi on teorialähtöinen. Analyysin kohteita on kaksi. Ne ovat kuvat ja tekstit. Molemmat analyysin kohteet ovat ryhmitelty omiin analyysirunkoihin. Ensimmäiseksi on kuvien analyysirunko (taulukko 1) ja seuraavana on tekstin analyysirunko (taulukko 2). Analyysirunkoa ohjaavat teoriaosassa käsiteltävät aiheet, jotka ovat merkitykset yläasteikäisen nuoren kehitysvaiheen näkökulmasta, kouluuyhteisö merkitysten näkökulmasta ja koulu ja kouluympäristö merkitysten näkökulmasta.

Ensimmäiseksi analysoidaan oppilaiden ottamat kuvat. Analyysirungossa kuvat on jaettu kuvissa olevien kohteiden mukaisesti. Seuraavaksi mietitään, millaisia merkityksiä kuvien kohteista nousee. Merkitykset yhdistetään samaa aiheeseen olevaan alaluokkaan. Viimeisessä vaiheessa kuva liitetään suurempaan yhdistävään yläluokkaan.

Taulukko 1. Valokuvien analyysirunko (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 167–171)

Valokuvan kohde	Kuviin liittyvät merkitykset	Alaluokka	Yläluokka

Oppilaiden kirjoittamia tekstejä analysoitaessa kirjoitetaan ensimmäiseen sarakkeeseen oppilaan kirjoittama alkuperäinen teksti. Seuraavassa

sarakkeessa teksti on pelkistetty. Tämän jälkeen pelkistetyistä teksteistä muodostetaan alaluokat ja lopuksi ne kootaan yhdistävään yläluokkaan.

Taulukko 2. Tekstien analyysirunko (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 167–171)

Alkuperäinen lainaus	Pelkistetty	Alaluokka	Yläluokka
-------------------------	-------------	-----------	-----------

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Valokuvista nousevat merkitykset

Ensimmäisessä taulukossa (taulukko 3) on analysoitu valokuvista nousevat merkitykset. Ensimmäisessä sarakkeessa on kuvailtu valokuvan kohde. Ne valokuvat, joiden kohteet olivat samankaltaisia, on laitettu samaan sarakkeeseen. Seuraavassa sarakkeessa on kuvista nousevat merkityksiä. Merkitykset ovat nousseet analysoidessani kuvaa. Kolmannessa sarakkeessa on alaluokka, johon olen merkitykset liittänyt, ja neljännessä olen ne yhdistänyt yhtenäiseen yläluokkaan.

Taulukko 3. Valokuvista nousevat merkitykset sijoitettuna analyysirunkoon

Valokuvan kohde	Kuvista nousevat merkitykset	Alaluokka	Yläluokka
Kaverit. Viisi kuvaa on peilinkautta otettuja ja niissä on 8 henkilö. Yhdessä kuvassa on yksi henkilö ja se on kasvokuva.	Läheisyys, vertaistuki, saman vertaisuus, yhdessä oleminen, ystävyysuhteet, monta ystävää, yksi ystävä, kännykkä ja yhdessä tekeminen	Ystävät	Yhteisöllisyys

Kotitalousluokan ovi	Mielenkiintoinen aine, ruoan valmistus, leipominen, arjessa pärjääminen, ryhmähenki, mielen piristys ja uuden oppiminen.	Yhdessä tekeminen	
Kännykän näyttö, jossa sovelluksia. Sovelluksista tunnistettavissa ainakin Youtube, Spotify, Whatsapp, Instagram, Snapchat, Netflix, Candy Crush Saga, Steam.	vapaus, tärkeys, aktiviteetti, yhteyden pito, ystävät, riippuvuus, nykypäivä, ja tulevaisuus.	Sosiaalinen media	
Kuvaamataidon työ, joka on tehty mahdollisesti kipsistä tms. Kuvissa on Mikki Hiiri, muumi ja Nalle Puh. Muumilla on kaulassa kaulaliina, jossa on punainen sydän.	Onnistumisen kokemus, hyväolo, ylpeys, käsillä tekeminen	Hyväolo	Terveysten edistäminen
Ruokala. Kuva on tyhjästä koulun ruokalasta.	Ravitseminen, tauko, keskustelu, elintärkeää,	Ravitseminen	

	yhdessä oleminen		
Kahviautomaatti. Kuvattu kokonaisuudessaan.	Tauko, välitunti, virkistys, nautinto, tapa,	Virkistys	Fyysinen kouluympäristö
Koulun piha	Välitunti, vapaus, raitis ilma, kaverit, yhdessä oleminen, ulkoilu ja irti koulutunnista.	Raitisilma	
Sohva, säkkituolit. Sohva on iso, kulmasohva. Säkkituoleja on ainakin kymmen kappaletta.	Rentoutuminen, lepo, kaverit, yhteisöllisyys, tauko, ryhmähenki	Rentoutuminen	
Jumppapallo, iso, vihreä. Korvaa tuolin luokassa.	Liikunta, keskittyminen, hauskuus, erilaisuus, ja mahdollisuus.	Apuvälineet	
Isokokoinen, lattialla oleva viherkasvi	Ympäristön tärkeys, sisustus, kasvit, tunnelma ja luonnon läheisyys.	Viihtyisyys	
Luokkatila	Viihtyvyys, sisustus, pulpettien järjestys, yhdessä	Sisustus	

	oleminen ja opiskelu.		
--	-----------------------	--	--

5.2 Oppilaiden kirjoituksista nousevat merkitykset

Seuraavaksi analysoin oppilaiden kuvien liitteeksi kirjoittamat tekstit (taulukko 4). Ensimmäiseksi analyysirungon sarakkeeseen olen kirjoittanut oppilaiden alkuperäiset kirjoitukset. Seuraavassa sarakkeessa kyseinen ilmaisu on pelkistetty. Tämän jälkeen olen liittänyt ilmaisun alaluokkaan, joka kuvaa kyseistä aihetta, ja viimeisessä sarakkeessa olen yhdistänyt alaluokat kuvaamaan sopivaa yläluokkaa.

Taulukko 4. Oppilaiden kirjoituksista nousevat merkitykset sijoitettuna analyysirunkoon

Alkuperäinen lainaus	Pelkistetty	Alaluokka	Yläluokka
"Minulle tärkeää on kaverit"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	Yhteisöllisyys
"Minulle tärkeitä ovat kaverini"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	
"Ystävät ovat tärkeitä koulussa"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	
"Ystävät ovat tärkeitä"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	
"Kaverit ovat tärkeitä"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	
"Kaverit ovat minulle tärkeitä"	Kaverit	Ystävyys-suhteet	
"Olen some addikti"	Kännykän sovellukset	Sosiaalinen media	
"Kotitalous on kivoin aine"	Kotitalous	Yhdessä tekeminen	
"Tässä tuolissa on hyvä istua"	Tuoli	Vapaahetken vietto paikka	
"Hyvä istua"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	

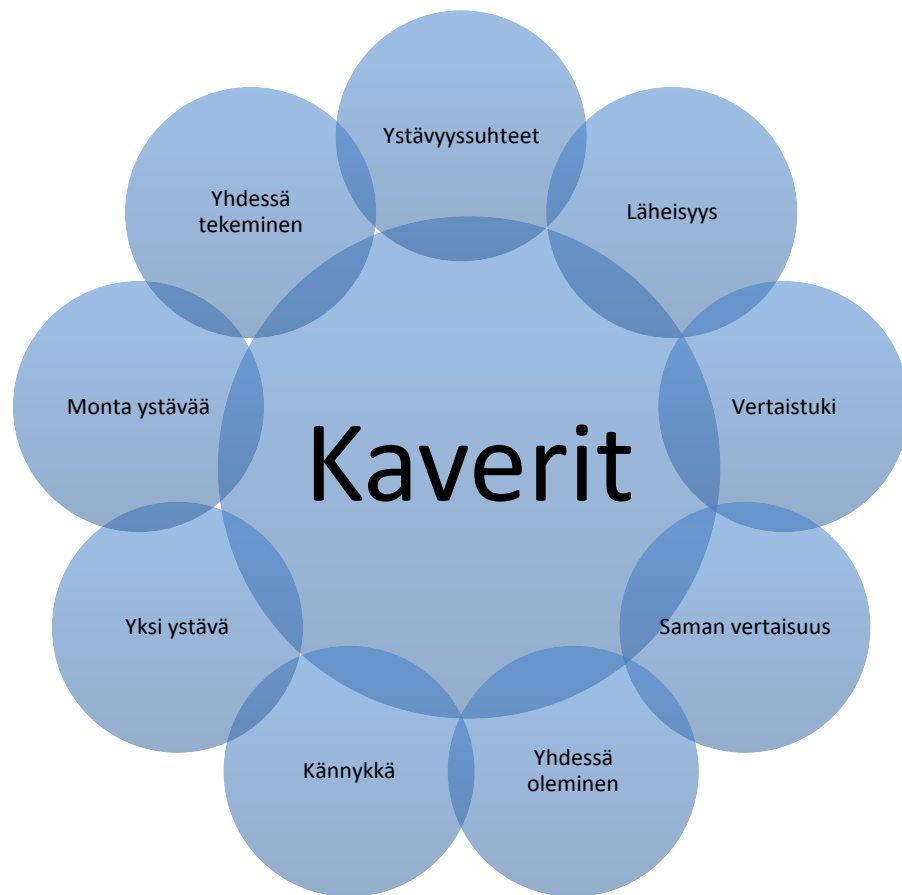
"Sohvalla voi levätä välitunnilla"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	Fyysinen kouluympäristö
"Koulussa tärkeää sohvat"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	
"Koulussa tärkeää sohvat"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	
"Koulussa tärkeää sohvat"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	
" koska siinä voi istua"	Sohva	Vapaahetken vietto paikka	
"Aula koska siellä voi viettää välituntien kavereiden kanssa ja liikuntasali"	Aula	Välitunti	Fyysinen kouluympäristö
"Rentoutumispaikka auttaa jaksamaan loppupäivän"	Säkkituoli	Vapaahetken vietto paikka	
"jumppapallo auttaa keskittymään"	Jumppapallo	Fyysinen apuväline luokassa	
"Kahvikone on kiva, koska siitä voi ottaa kahvia"	Kahviautomaatti	Virkistys	
"Saa kahvii ja kaakao"	Kahviautomaatti	Virkistys	
"Tärkeä koska jos on nukkunut huonosti ni saa kahvia"	Kahviautomaatti	Virkistys	
"tykkään kahvista"	Kahviautomaatti	Virkistys	
"Tärkeän kuvan syy: Juon sitä ja siitä saatava kahvi pitää minut hereillä"	Kahviautomaatti	Virkistys	

"Kahvikoneesta saa kaakaota ja kahvia joka päivä"	Kahviautomaatti	Virkistys	
" se on kiva paikka istuu ja se on ulkona"	Välitunti	Koulun piha	
"Koulussa tärkeää välitunti"	Välitunti	Koulun piha	
"Koulussa tärkeää välitunti"	Välitunti	Koulun piha	
"Koulussa tärkeää välitunti"	Välitunti	Koulun piha	
"Ympäristö on tärkeä juttu"	Kasvi	Luonto	
"kivat luokka tilat"	Koululuokka	Luokkatilat	
"Ruoka on elämän tärkein asia"	Ruokala	Ravitsemus	Terveysten edistäminen
"Ruoka on hyvää ja sovat"	Ruokala	Ravitsemus	
"Koulussa tärkeää ruokailu"	Ruokala	Ravitsemus	
"Koulussa tärkeää ruokailu"	Ruokala	Ravitsemus	
"Koulussa tärkeää ruokailu"	Ruokala	Ravitsemus	
"Muumi – se on hieno"	Kuvaamataidon työ	Mielenterveys	
"no onhan se ny hieno ja se edistää mielenterveyttä"	Kuvaamataidon työ	Mielenterveys	
"Tärkeä käsi"	Käsi	Oma keho	

5.3 Koulu yhteisön merkitys nuorille

Aineistosta nousee selkeästi esille koulu yhteisön tärkeys nuorille. Koulu yhteisöön liittyviä kuvia oli kahdeksan kappaletta. Erityisesti, ystävien merkitys näkyi valokuvissa mutta myös sosiaalinen media oli kuvattuna. Viidessä kuvassa oli otettu kuva peilin kautta kavereista. Kuvassa näkyy kahdeksan kaveria, joilla kaikilla on kännykät kädessä ja he ovat ottamassa kuvaa. Kuvassa olevat henkilöt ovat kaikki tyttöjä. Yhdessä kuvassa on hieman epäselkeä kasvokuva yhdestä henkilöstä. Koulu yhteisöön liitin myös kuuluvaksi kuvan, joka oli otettu kotitalousluokan ovesta. Kaikki kuvat on otettu sisätilassa.

Oppilaiden ottamista, ystäviin liittyvistä, kuvista löysin seuraavia merkityksiä: läheisyys, vertaistuki, saman vertaisuus, yhdessä oleminen, ystävyys suhteet, monta ystävää, yksi ystävä, kännykkä sekä yhdessä tekeminen (kuva 1). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan ystävät. Myös kuviin liittyvät nuorten kirjoittamat tekstit tukivat sitä, että kaverit ovat tärkeä ja merkityksellinen asia nuorille koulussa. Tämä oli kirjoitettu kuuden kuvan yhteyteen.

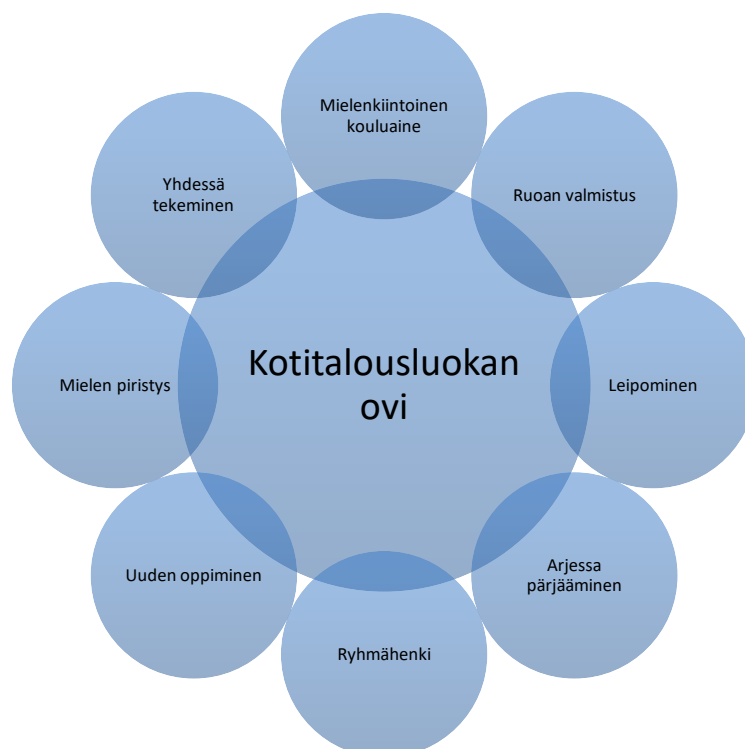
Kuva 1. Ystäviin liittyvät merkitykset

Yhteisöllisyyteen liittyy myös kuva kännykän näytöstä, jossa on erilaisia sovelluksia, joiden avulla voi pitää yhteyttä kavereihin. Näytöllä näkyvät sovellukset ovat: Youtube, Spotify, Whatsapp, Netflix, Instagram, Snapchat, Candy Crush Saga ja Steam. Tähän kuvaan liittyviä merkityksiä tulkitsin olevan seuraavat: vapaus, tärkeys, aktiviteetti, yhteydenpito, ystävät, riippuvuus, sosiaalinen media, nykypäivä ja tulevaisuus (kuva 2). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: sosiaalinen media. Kuvan yhteydessä oli teksti, joka viittasi sosiaaliseen mediaan.

Kuva 2. Kännykän näyttöön liittyvät merkitykset

Yhteisöllisyyteen liittyvistä kuvista yksi oli otettu kotitalousluokan ovesta. Siihen liittyviä merkityksiä, joita kuvista tulkitsin ovat: mielenkiintoinen aine, ruoan valmistus, leipominen, arjessa pärjääminen, ryhmä henki, mielen piristys, yhdessä tekeminen sekä uuden oppiminen (kuva 3). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: luokkatilat. Tähän aiheeseen liittyvä teksti viittasi kotitalouden olevan kiva kouluaine.

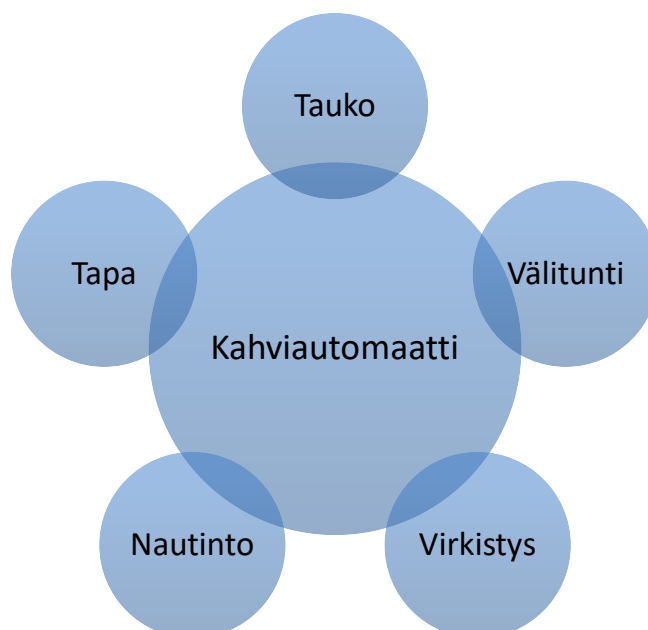
Kuva 3. Kotitalousluokan oveen liittyvät merkitykset

Tekstianalyysissä (taulukko 4) pelkistäessäni alkuperäisiä lainauksia, jotka liittyivät kavereihin, kännykän näyttöön sekä kuvaan kotitalousluokan ovesta, muodostin pelkistetyt sanat: kaverit, kännykän sovellukset ja koululuokka. Näistä muodostin alaluokat: ystävyysuhteet, sosiaalinen media sekä luokkatilat. Nämä kaikki muodostivat yläluokan: Yhteisöllisyys. Myös kuva-analyysissä muodostamistani alaluokista: ystävät, yhdessä tekeminen ja sosiaalinen media muodostin yläluokan: yhteisöllisyys (taulukko 3).

5.4 Koulun ja kouluympäristön merkitykset nuorille

Koulun ja kouluympäristön fyysinen merkitys nuorille nousi myös aineistosta hyvin esille. Kuvia, jotka liittyivät fyysisesti kouluun tai kouluympäristöön, oli otettu 32 kappaletta. Tähän liittyvät kuvat olivat siis enemmistössä.

Yksi eniten kuvatuista ja fyysiseen ympäristöön liittyvistä kohteista oli kahviautomaatti. Kahviautomaatti oli ollut koulussa alle kuukauden ja varmasti myös sen uutuuden viehätys korostui. Kahviautomaatti esiintyi kymmenessä kuvassa. Kahviautomaattiin liittämieni merkityksiä ovat tauko, välitunti, virkistys, nautinto ja tapa (kuva 4). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: virkistys. Oppilaiden kirjoittamissa teksteissä oli kuudessa mainittu kahviautomaatti.

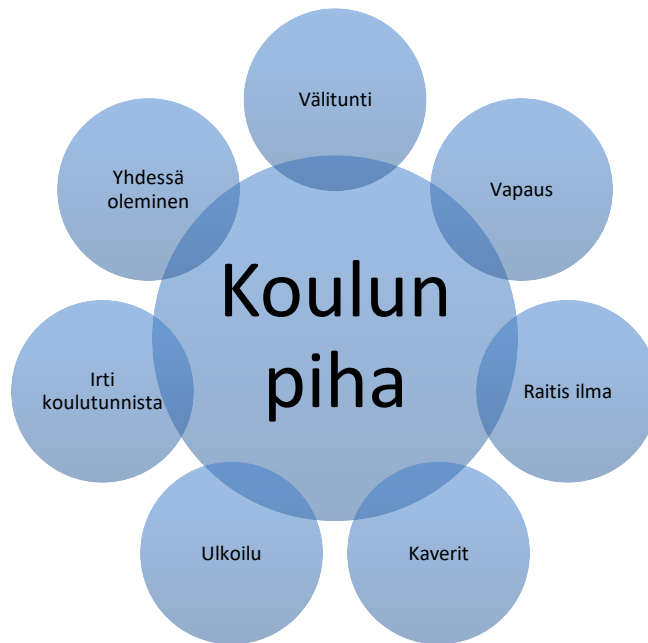
Kuva 4. Kahviautomaattiin liittyvät merkitykset

Yhdeksässä kuvassa oli kuvaus kohteena aulassa oleva sohva. Sohva on iso kulmasohva, johon mahtuu istumaan useita henkilöitä. Kaikissa kuvissa sohva oli kuitenkin tyhjä. Kuvat olivat hieman eri kuvakulmasta otettuja. Yksi kuva oli otettu säkkituoleista, joita kuvassa oli noin kymmenen kappaletta. Sekä sohvaan että säkkituoleista otetuista kuvista olen liittänyt seuraavat merkitykset: rentoutuminen, lepo, kaverit tauko, ryhmähenki ja yhteisöllisyys (kuva 5). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: rentoutuminen. Oppilaiden kirjoittamista teksteistä oli yhdeksässä mainittu sohva, tuoli tai säkkituolit.

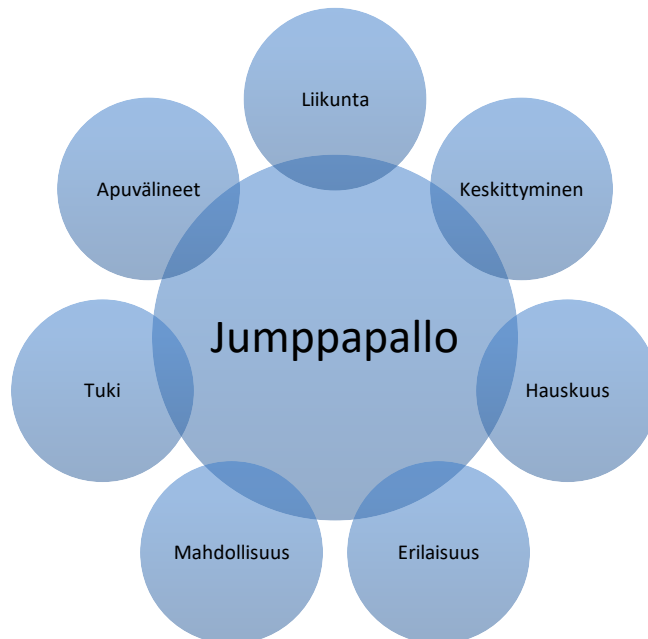
Kuva 5. Sohvaan ja säkkituoleihin liittyvät merkitykset

Neljä kuvaa oli otettu koulun pihasta. Pihalla ei kuvissa näkynyt yhtään henkilöä. Kolme kuvista oli otettu hieman kauempaa ja yksi kuva oli lähikuva ulkorappusista. Näistä kuvista löysin seuraavia merkityksiä: välitunti, vapaus, raitis ilma, ulkoilu, irti koulutunnista, yhdessä oleminen ja kaverit (kuva 6). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: Raitis ilma. Kaikissa näissä kuvissa oli myös kirjoitus, jossa viitattiin välituntiin ja ulkona olemiseen kivassa paikassa.

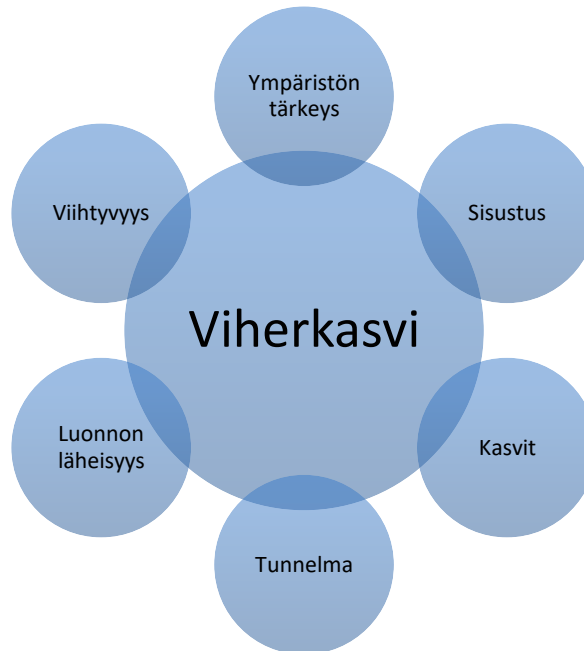
Kuva 6. Koulun pihaan liittyvät merkitykset

Yhdessä kuvassa oli kohteena vihreä, kohtalaisen iso, jumppapallo. Tämän kuvan merkityksiä ovat: liikunta, keskittyminen, hauskuus ja erilaisuus (kuva 7). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: apuvälineet. Kuvan teksti kertoi myös jumppapallon auttavan keskittymään kouluympäristössä.

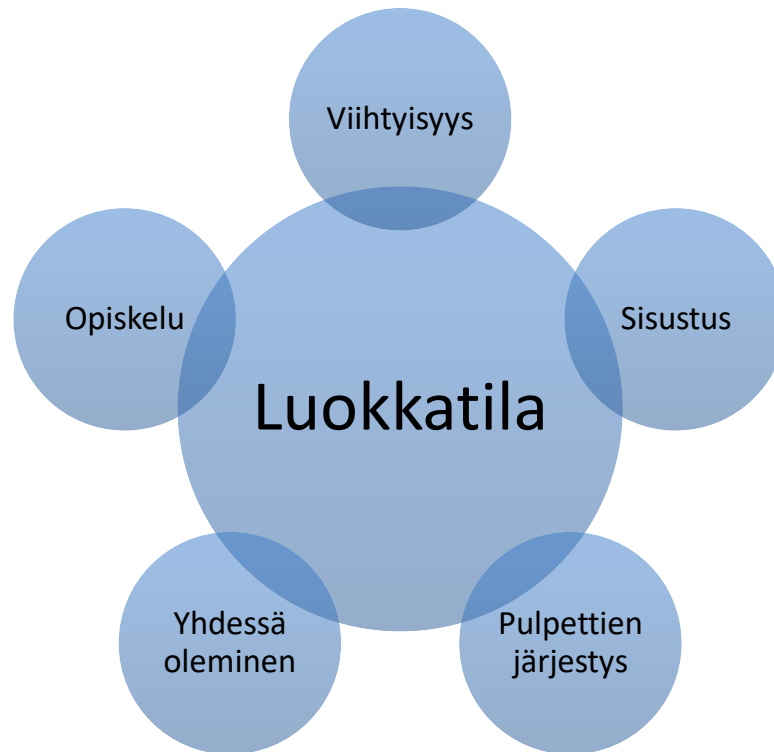
Kuva 7. Jumppapalloon liittyvät merkitykset

Viherkasvi oli yhden kuvan kohteena. Viherkasvi oli kohtalaisen iso ja se sijaisi lattialla. Kuvasta löytämiäni merkityksiä ovat: ympäristön tärkeys, sisustus, tunnelma, luonnon läheisyys, viihtyvyys ja kasvit (kuva 8). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: viihtyisyys. Kuvaan kirjoitettu teksti viittasi ympäristön tärkeyteen.

Kuva 8. Viherkasviin liittyvät merkitykset

Luokkatila oli yhden kuvan kohteena. Kuva oli otettu luokan takaosasta ja siinä näkyi pulpetteja. Tämän kuvan merkityksiä ovat mielestäni: viihtyvyys, pulpettien järjestys, yhdessä oleminen, opiskelu ja sisustus (kuva 9). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: sisustus. Kuvan tekstissä viitattiin luokkatilojen viihtyvyyden tärkeyteen.

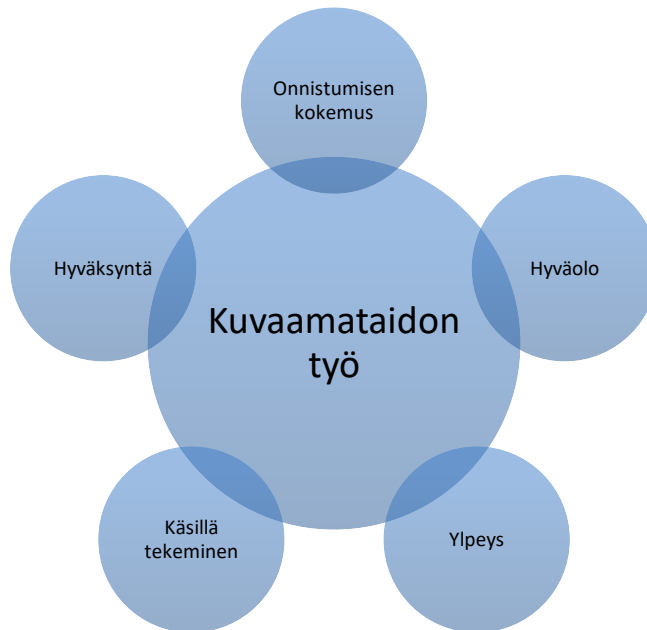
Kuva 9. Luokkatilaan liittyvät merkitykset

Tekstianalyysissä (taulukko 4) pelkistäessäni alkuperäisiä lainauksia, jotka liittyivät kahviautomaattiin, sohvaan ja säkkituoleihin, koulun pihaan, jumppapalloon, viherkasviin sekä luokkatilaan, muodostuivat pelkistetyt sanat: tuoli, sohva, aula, säkkituoli, jumppapallo, kahviautomaatti, välitunti, kasvi ja koululuokka. Nämä yhdistin alaluokkiin: vapaahetken vietto paikka, välitunti, luokkatilat, fyysinen apuväline, virkistys, koulunpiha sekä luonto. Yläluokaksi näille kaikille muodostin fyysisen kouluympäristön. Myös kuvista muodostuneet alaluokat muodostin yläluokaksi fyysinen kouluympäristö (taulukko 3).

5.5 Terveyden edistämisen merkitys nuorille

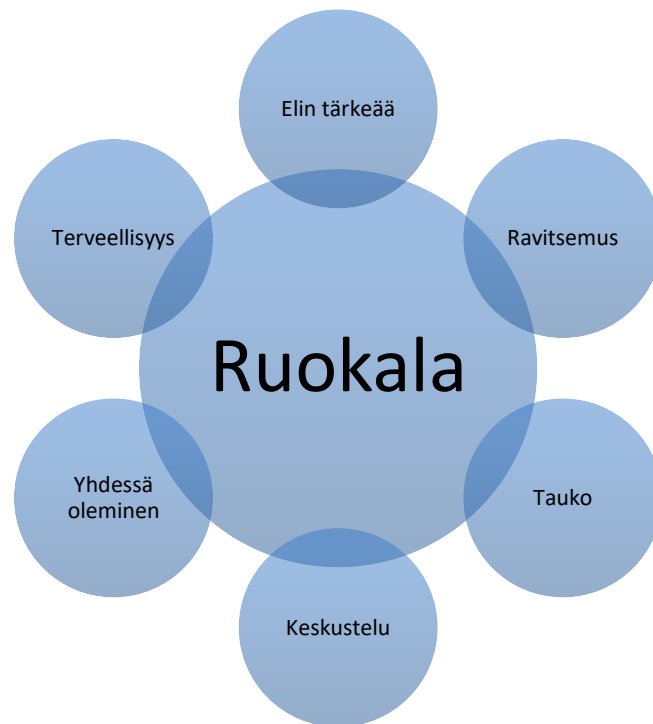
Terveys ja terveyden edistämisen merkitys nuorille, oli sellainen asia mitä en teoria osassa ollut käsitellyt, vaan se nousi aineistosta käsin. Terveyden edistämiseen liittyviä kuvia oli kahdesta eri aiheeseen liittyvästä kohteesta. Kuvat, jotka viittasivat terveyden edistämiseen, olivat otettu mahdollisesti itse tehdyistä kuvaamataidon töistä. Kuvauskohteet olivat Mikki Hiiri, Muumi sekä Nalle Puh. Muumista oli kaksi eri kuvaa. Oletan, että nämä olivat tehty paperimassasta tai jostakin vastaavasta. Yhden näistä kuvateksti viittasi teoksen edistävän mielenterveyttä. Merkitykset, jotka näistä kuvista nousivat

minulle, olivat: hyvä olo, onnistumisen kokemus, käsillä tekeminen, ylpeys ja hyväksyntä (kuva 10). Näistä merkityksistä muodostin alaluokan: hyvä olo.

Kuva 10. Kuvaamataidon työhön liittyvät merkitykset

Kuvat, jotka olivat otettu koulun ruokalasta, liitin myös terveyden edistämiseen, vaikka yhtä lailla ne voisivat liittyä fyysiseen kouluympäristöön. Terveyden edistämistä tukevat kuitenkin oppilaiden niihin kirjoittamat tekstit. Teksteistä nousi esille, kuinka ruoka on tärkeä asia. Viidessä kuvista oli kohteina koulun ruokala. Kuvan ottamisen hetkellä ruokala oli tyhjä. Ruokalasta otetuista kuvista nostin esiin seuraavia merkityksiä: ravitseminen, tauko, keskustelu, yhdessä oleminen, terveellisyys ja elin tärkeää (kuva 11). Näistä muodistin alaluokan: ravitseminen. Ruokala oli myös mainittu viidessä eri oppilaiden kirjoittamissa teksteissä.

Kuva 11. Ruokalaan liittyvät merkitykset

Tekstiä analysoidessani (taulukko 4) pelkistin oppilaiden alkuperäiset lainaukset, jotka liittyivät kuvaamataitoon sekä ruokalaan, muodostin niistä seuraavat pelkistetyt muodot: ruokala, kuvaamataidontyö sekä käsi. Näistä muodostin alaluokat: ravitsemus, mielenterveys ja omakeho. Nämä kaikki kuuluivat mielestäni yläluokkaan: terveyden edistäminen. Myös kuva-analyyssissä yläluokaksi muodostin saman yhteisen käsitteen: terveyden edistäminen. (taulukko 3)

6 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen tulosten pohdintaa, arvioidaan tutkimuksen tulosten eettisyyttä ja luotettavuutta, käydään läpi tutkimukseen liittyviä päätelmiä sekä mietitään tutkimuksen hyödynnettävyyttä sekä jatkotutkimus aiheita. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 179.) Luotettavuutta ja eettisyyttä suositellaan kuvattavan oman tutkimuksen kautta. Tutkimuksessa tulee miettiä, mitkä seikat voivat uhata tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä sekä miten niitä seikkoja voisi ennaltaehkäistä. Eettisyys liittyy esimerkiksi vahvasti taustatietojen keräämiseen ja niiden tallentamiseen. Tämän takia tutkijan kannattaa kysyä vain tutkittavan ilmiön kannalta tarvittavat ja kaikkein oleellisimmat taustatiedot. (Kylmä & Juvakka 2007, 67–68, 76.)

6.1 Tulosten tarkastelu

Kuten precede–proceed-malli käsittää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen mallin, niin tässäkin tutkimuksessa oppilaiden tuottamasta aineistosta nämä kolme asiaa nousivat esille. Oppilaille tärkeät merkitykset liittyivät kaikki fyysiseen ympäristöön, psyykkiseen ympäristöön tai sosiaaliseen ympäristöön koulussa tai kouluympäristössä. (Ks. Räsänen 2010, 100 – 111.) Monissa kuvissa olevat merkitykset liittyivät myös kaikki toisiinsa. Esimerkiksi kuva ruokalasta liittyy ravitsemusmielessä terveyden edistämiseen, siellä keskustellaan ja vietetään aikaa kavereiden kanssa, jolloin se liittyy yhteisöllisyyteen ja lisäksi ruokala on myös fyysistä kouluympäristöä ja mahdollisesti myös viihtyisä paikkana.

Koulu yhteisöön liittyvät merkitykset, joita aineistosta löysin, olivat vahvasti sidoksissa ystävyys- ja kaverisuhteisiin. Tästä olettaisin kavereiden tekemisillä ja mielipiteillä olevan paljonkin vaikutusta nuoren elämässä. Koulussa vietetään aikaa kavereiden kanssa. Kavereista otetaan mallia ja heiltä saadaan tukea tarvittaessa. Jos kaveri on motivoitunut koulutyöskentelyyn, saa hän helpommin myös toiset innostukseensa mukaan. Sama tapahtuu tietenkin myös negatiivisessa mielessä, jos koulu ei kiinnosta tai on kiinnostunut esimerkiksi tupakoimisesta, saattaa helposti houkutella myös kaverin mukaan aloittamaan tupakointi.

Nyky päivänä kännykän käyttö ja kaverit liittyvät tiiviisti yhteen. Kännykällä pidetään yhteyttä kavereiden kanssa. Kännykkää käytetään myös silloin kun ollaan kavereiden kanssa, esimerkiksi juuri valokuvien ottamiseen tai pelaamiseen. Sen lisäksi että kuvassa, jossa näkyy kahdeksan nuorta peilin kautta kuvattuna, näkyy myös se, että heillä kaikilla on kännykät kädessään. Koulu yhteisön merkitystä saattaa siis lisätä myös esimerkiksi luokan yhteinen Whatsapp -ryhmä tai Facebook -ryhmä. Nämä liittyvät sekä koulu yhteisöön että sosiaaliseen mediaan sekä myös kännykkään.

Yhteisöllisyyteen liittyvistä merkityksistä liittyy tärkeänä osana yhteishengen rakentamisen tarkeys. Tätä lähdetään rakentamaan heti yläasteen ensimmäisestä päivästä lähtien ja opettajilla on tässä asiassa mielestäni suuri merkitys. Yhteisöllisyyttä auttavat rakentamaan oppilaiden kuvissa näkyvät

paikat, joissa aikaa voi viettää yhdessä. Näitä ovat esimerkiksi sohva, ruokala ja säkkituolit. Yhteisöllisyyttä lisäävät myös yhteiset tekemiset sosiaalisessa mediassa. Tätä voi tapahtua sekä kouluaikana, että vapaa-ajalla.

On tärkeää, että koulutuntien välissä pääsee virkistymään ja nauttimaan esimerkiksi kupin kahvia. Kahviautomaattiin liittyi selkeä positiivinen mielikuva. Koska kahviautomaatti oli useassa kuvassa, voisin kuvitella kahvin hakemisen olevan myös yhteistä tekemistä. Tämä lisää positiivista yhteisöllisyyttä. Oletan että kahvia myös juodaan yhdessä. Samalla tapahtuu myös ryhmäytymistä ja kaikki kahvista pitävät tapaavat toisiaan kahviautomaatilla.

Myös useissa kuvissa ja teksteissä näkynyt sohva, koettiin koulussa merkitykselliseksi asiaksi. Sohva mahdollistaa mukavan tavan viettää aikaa välitunnilla ja tavata kavereita. On tärkeää, että sekä sisällä että ulkona on paikkoja, joissa nuoret voivat turvallisesti viettää aikaa. Paikka tulee myös kokea viihtyisäksi, jotta siellä viitsitään oleilla.

Ruoka ja ravitsemus ovat myös terveyden kannalta tärkeitä asioita. Useammassa kuvassa oli kohteena koulun ruokala. Kuvatekstit viittasivat siihen, että ilman ruokaa ei elämässä pärjää. Laajemmalti voi mielestäni kuitenkin ajatella, että ruokala edistää terveyttä myös kokoamalla nuoret yhteen ja mahdollistamalla yhdessä olemisen ja keskustelun.

Aineistosta päätelin, että jo seitsemäsluokkalainen nuori miettii mielenterveydellisiä asioita. Nuorten psyykkistä hyvin vointia olisi tärkeää päästä edistämään varhaisessa vaiheessa. Varhaisessa vaiheessa olisi jo hyvä selvittää mistä kukakin nuori saa hyvän olon tunteen ja onnistumisen sekä hyväksynnän kokemuksia. Aineiston perusteella osa nuorista saa tällaisia tuntemuksia omista, käsin tehdyistä asioista. Myös se, että kyseiset teokset ovat koululla esillä, on merkityksellistä, ja nuori saa itselleen onnistumisen kokemuksia ja hyvää oloa. Aineistossa nousee myös liikunta esiin, ja se on varmasti myös yksi niistä asioista, joka hyvää oloa nuorille tuottaa.

Nämä kaikki aineistosta nousseet asiat liittyvät myös yläasteikäisen kehitysvaiheeseen läheisesti. Ystävät ovat tärkeitä, ja fyysinen ympäristö

missä nuoret liikkuvat on tärkeä. Nuoret alkavat tässä iässä myös ymmärtää terveyden merkitystä ja sitä, kuinka voivat siihen itse vaikuttaa. Kaikilla nuorilla on erilainen tausta, ja osa on saattanut jo kokea itse tai läheisen kautta, mitä liittyy siihen, jos terveytensä menettää.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkijalla on eettinen velvoite raportoida tutkimustuloksista. Eettinen raportti on avoin, rehellinen ja tarkka. Tutkijan on oltava varma siitä, ettei hän lainaa kenenkään tutkimukseen osallistuvan sanoja niin, että hänet voitaisiin siitä tunnistaa. Tällainen vaara on esimerkiksi silloin, kun tutkittavien määrä on erityisen pieni. Tutkimuksen kulkua tulee arvioida myös luotettavuuden näkökulmasta ja luotettavuuteen vaikuttavat tekijät tulee tuoda esille. (Kylmä ym. 2002, 72–73.)

Analysoitaessa tutkimuksen aineistoa on tärkeä huomioida tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden anonymiteetti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei henkilöiden nimiä käytetä missään vaan aineisto on esimerkiksi numeroitu tai merkitty jollain toisilla koodeilla. (Kylmä ym. 2002, 72.) Eettiset seikat tutkimusprosessin eri vaiheissa on tärkeä huomioida. Tutkimuksen tulokset saattavat ulottua kauas tulevaisuuteen sekä koskettaa useita ihmisiä. Tutkimusta aloittaessa tulee pohtia tutkimuksesta aiheutuvia seurauksia. (Kylmä & Juvakka 2007, 143.)

Tässä tutkimuksessa tutkijana en tuntenut oppilaita, jotka aineistoa minulle keräsivät. Asun itse Helsingissä ja kohteena oleva koulu sijaitsi Kymenlaaksossa. Kävin itse koulussa oppilaiden luokissa ohjeistamassa heitä kuvien ottamisessa. Jaoin oppilaille ohjeistuksen (liite 1), jossa oli kuvaus ja toiminta ohje. Kävin kolmessa eri luokassa. Ohjeistuksen jälkeen oppilaat lähtivät ottamaan kuvia. Tämän jälkeen oppilaat lähettivät minulle ottamansa kuvat ja niihin liittyvät tekstit sähköpostitse. Sähköpostin kautta sain tietooni näiden oppilaiden nimet. En kuitenkaan osaa yhdistää nimiä ja kasvoja. Sähköposteissa olleet kuvat ja tekstit tallensin ja tulostin ja lähetetyt sähköpostit poistin. Kuvat ja tekstit numeroin.

Tutkimuksessa ei ole kerätty tietoja aineiston kerääjien taustatiedoista. Missään ei ole huomioitu onko kuvan ottaja tyttö vai poika. Minulla ei ole tarkkaa tietoa siitä, missä luokassa milloinkin olin, oliko luokkatunnus siis a, b vai c. Myöskään opettajien nimiä minulla ei ole missään ylhäällä eikä muistissa. Koulun rehtori oli ainoa henkilö, johon oli yhteydessä ennen aineiston keräämistä. Ainoa tieto, joka on huomioitu, on kuvan ottajan koulu ja luokkataso.

Tässä tutkimuksessa ei ollut merkityksellistä erotella oppilaita sukupuolisuuden mukaisesti. Myöskään tarkalla iällä ei ollut merkitystä, koska oletus oli, että tutkimus koskee seitsemännellä luokalla olevia, juuri yläasteen aloittaneita oppilaita.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys sekä siirrettävyys. Tutkimuksen uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkimus ja sen tulos ovat uskottavia ja se on myös osoitettu tutkimuksessa. Tutkimustulosten tulee vastata tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden käsityksistä tutkimuskohteesta. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–128.) Tämän tutkimuksen tulos on mielestäni luotettava ja uskottava. Tutkimuksen tuloksen luotettavuus on osoitettu siinä, että aineistoa kerättiin kahdella eri metodilla ja analysoimisen jälkeen, molemmat aineistot johtivat samankaltaiseen tulokseen.

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että joku toinen tutkija pystyy seuraamaan tutkimusprosessin kulkua pääpiirteittäin lukemalla tehtyä tutkimusta. Toisen tutkijan loppupäätelmät saattavat kuitenkin olla erilaisia kuin kyseisen tutkimuksen tekijän. Tämä ei kuitenkaan vähennä luotettavuutta, koska erilaiset tulkinnat lisäävät ymmärrystä tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tämän tutkimuksen vahvistettavuus tukee mielestäni tutkimuksen luotettavuutta. Kaikilla on mahdollista lukea tutkimusta ja seurata tutkimuksen kulkua. Aineiston analyysiosiossa olen kuvannut tulkintani taulukoissa, joita voi helposti seurata.

Reflektiivisyys luotettavuuden kriteerinä tarkoittaa sitä, että tutkijan on tiedostettava omat lähtökohtansa tutkimuksen tekijänä. Tutkijan tulee arvioida kuinka hän itse vaikuttaa aineistoon, tutkimusprosessiin tai mitkä ovat hänen lähtökohtansa koko tutkimukseen. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tämän tutkimuksen luotettavuuden kriteerinä reflektiivisyyttä lisää mielestäni se, etten itse ole työelämässä tekemässä nuorten ihmisten kanssa. Minulla ei myöskään ole murrosikäisiä lapsia. Lähdin tutkimusta tekemään puhtaasti avoimin mielin. Toki minua etukäteen mietitytti, miten nuoret tulevat suhtautumaan ja osallistumaan tällaiseen valokuvaus tehtävään. Lähtökohtaisesti lähdin tekemään tutkimusta, koska Versus-hanke on mielestäni mielenkiintoinen. Nykypäivänä nuoret käyttävät paljon älypuhelimia ja uskon itse, että erilaisten pelien kautta voidaan edistää terveyttä sekä nuorilla että hieman vanhemmillakin. Ennen teoriaan perehtymistä minulla ei ollut ajatuksia asioista, jotka koulussa olisivat nuorille merkityksellisiä.

Siirrettävyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimustulokset voidaan siirtää muihin vastaavanlaisiin tilanteisiin. Tutkimuksessa on kuvailtava riittävänä tarkasti esimerkiksi osallistujat sekä ympäristö, jotta tutkimuksen siirrettävyyttä voidaan arvioida. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tämä tutkimus on helposti siirrettävissä ja toteutettavissa missä vain toisessa yhteisössä. Mahdollista olisi tehdä samanlainen tutkimus toisessa koulussa, jossain muualla päin Suomea. Tämän tutkimuksen luotettavuutta lisää mielestäni myös se, että nuoria ei ohjeistettu liikaa kuvien ottamisessa. Rajoittavina tekijöinä olivat ainoastaan paikka, jossa kuva tuli ottaa eli kouluympäristö, sekä kuvan aihe, joka oli merkityksellinen asia, esine, tms. Kuvaa ottaessaan nuori sai olla joko itsekseen tai kavereiden kanssa.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta mietittäväksi kuitenkin jää, millainen tulos olisi voinut olla, jos tutkimus olisi tehty alku syksystä tai keväällä ilmojen lämmettyä. Tällöin olisi ollut mahdollista, että kuvia olisi tullut enemmänkin ulkoa. Nyt aineiston kerääminen toteutui tammikuussa. Toisaalta, jos aineiston keräämiseen osallistuneet oppilaat olisivat olleet ylemmiltä luokilta, olisivat heidän ottamansa kuva voineet olla aivan eri kohteista. Silloin ei kuitenkaan olisi selvinnyt seitsemäsluokkalaisille tärkeät merkitykset.

Aineiston kerääminen sähköpostilla voisi myös vähentää luotettavuutta, koska olisi riski, että oppilas olisi lähettänyt sähköpostin väärään osoitteeseen tai

joku ulkopuolinen henkilö pääsisi mahdollisesti hakkeroimaan minun sähköpostini. Itse näen riskin kuitenkin pienenä, että oppilas lähettäisi kuvan teksteineen väärään sähköpostiin. En myöskään pidä todennäköisenä, että koulun sähköpostini hakkeroitaisiin. Koen sähköpostin lisäävän luotettavuutta siinä mielessä, että oppilas sai omassa rauhassaan kuvan ja tekstin sitä kautta lähettää eikä hänen sitä tarvinnut kenellekään selittää.

Tutkimuspäiväkirjan käyttäminen jäi minulla osittain vähäiseksi. Päiväkirjaan kirjoitin lähinnä hahmottavista selkeyttäviä ajatuksia. Nämä kyllä auttoivat toisaalta paljon pääsemään asioissa eteenpäin. Päiväkirjaa olisi voinut hyödyntää enemmänkin ja kirjoittaa sinne laajalti asioita, joita mieleen tuli, vaikka ne eivät suoranaisesti olisi tähän työhön liittyneet. Niistä olisi voinut kuitenkin nousta taas uusia ajatuksia.

6.4 Päätelmät

Ensinnäkin voidaan päätellä, että nuoret ovat innokkaita osallistumaan tutkimuksen tekemiseen keräämällä aineistoa. Tätä tulisi hyödyntää enemmän nuoriin liittyviä asioita tutkittaessa. Paras tieto nuorista saadaan kuitenkin juuri heiltä itseltään. Nuoret osallistuvat mielellään ainakin sellaiseen aineiston keruuseen, jossa heidän ei tarvitse istua pitkään paikoillaan ja keskittyä syvästi tekemiseensä.

Lisäämällä ja korostamalla nuorille tärkeitä asioita koulumaailmassa voitaisiin viedä heidän ajatuksiaan pois negatiivisemmista asioista kuten tupakoinnista ja nuuskan käyttämisestä. Tällainen mahdollistuisi esimerkiksi rakentamalla nuorille enemmän paikkoja, joissa he voisit aikaa viettää ja mahdollisesti myös tehdä jotain mielekästä kavereiden kanssa. Varsinaisesti kuvia, joista olisi noussut tupakointiin liittyviä merkityksiä esille ei aineistossa ollut. Toki kuvat, jotka olivat otettu ulkoa, olisi voinut mieltää tupakointiin liittyväksi merkitykseksi mutta yhtä hyvin ne olisivat voineet merkitä myös esimerkiksi tunnilta lintsaamista. Kahviautomaatista ja kahvin juomisesta, olisi saattanut nousta myös jollekin tupakointi mieleen.

Tutkimus tuloksista selvisi, että hyvinvointia nuorille tuottaa itse, käsin tehdyt asiat, kuten erilaiset kuvaamataidon työt. Nuorille, jotka kokevat näin, tulisi olla

mahdollisuus panostaa omaan hyvinvointiinsa mahdollistamalla heille enemmän taideaineita. Tämä olisi mielestäni hyvä ja mahdollinen keino lisätä nuorten hyvinvointia.

Kaiken kaikkiaan kaikki kuvat liittyivät, jollain tapaa toisiinsa. Kaikista kuvista löysin samankaltaisia merkityksiä. Kaikkiin liittyi yhteisöllisyys, koulun fyysinen ympäristö sekä terveyden edistäminen. Aineiston kuvat ja tekstit tukevat toinen toisiaan, molemmista muodostuivat samat yläluokat, jotka tukivat myös teorian liittymistä tutkimustulokseen. Tarvitaan fyysinen ympäristö, jossa voi ryhmäytyä, tämä lisää yhteisöllisyyttä mikä taas edistää ja lisää nuorten terveyttä.

6.5 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Tuloksia voidaan hyödyntää kehittämällä kouluympäristöä sen mukaisesti, millaisia merkityksiä nuorten ottamista kuvista löysin. Kouluympäristöä kehittämällä nuoret viihtyisivät aiempaa paremmin koulussa. Viihtyisiä paikkoja lisäämällä pystyisi mahdollisesti vähentämään negatiivisia ilmiöitä, kuten tupakointia. Tuloksista voidaan päätellä, että paikat, joissa oppilaat pääsevät ryhmäytymään keskenään, ovat oppilaille tärkeitä. Tätä tietoa voidaan hyödyntää lisäämällä kouluun tällaisia paikkoja. Tai kehittämällä näihin paikkoihin sellaista tekemistä ja tietoa, jotka lisäävät ryhmäytymistä ja nuorten terveyden edistämistä.

Nuorten terveyden edistäminen on tärkeää. Koulu voisi panostaa enemmän sellaisiin taideaineisiin ja liikuntaan, joista nuoret kokevat saavansa hyvinvointia. Tästä tutkimuksesta voidaan päätellä, että hyvinvointia nuorille koulussa tuottavat viihtyisä kouluympäristö, ystävät ja käsillä tekeminen.

Sosiaalista mediaa ajatellen voisi tuloksia hyödyntää lisäämällä kouluun yhteisöllisyyttä tukevia sosiaaliseen mediaan liittyviä asioita. Kouluun voitaisiin esimerkiksi kehittää ohjelmia, joissa hyödynnettäisiin koululuokan yhteisöllisyyttä. Luokka pelaisi samaa peliä, ja pelin pystyisi ratkaisemaan ainoastaan yhteistyöllä. Jokaisen panosta tarvittaisiin pelissä. Yhtenä

vaihtoehtona voisi olla kehittää eri aineisiin liittyviä sosiaalisessa mediassa toimivia ryhmiä, joissa voisi kyseisen aineen asioista jutella ja kysellä.

Toivon myös, että opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää Versus-hankkeessa, jonka innoittamana lähdin koko tutkimusta tekemään.

Jatkotutkimusaiheena voisi tutkia koulu yhteisöä sosiaalisessa mediassa. Kuinka paljon erilaisia ryhmiä esimerkiksi luokan sisällä on rakennettu sosiaaliseen mediaan? Ovatko kaikki luokan jäsenet siellä osallisena? Kuinka moni on tällaisen toiminnan ulkopuolella?

Tulevaisuudessa voisi tutkia myös sitä, mitkä asiat oppilaiden mielestä ovat negatiivisia koulussa ja kouluympäristössä. Tällöin voitaisiin tutkimuksen esiintuomiin negatiivisiin asioihin puuttua ja niitä voisi kehittää/parantaa.

Nuorille merkityksellisten asioiden tutkimisen valokuvaamalla voisi myös toteuttaa jatkossa esimerkiksi nuorisotalossa tai jossain muussa tilassa missä nuoret viettävät paljon aikaa. Tällaisen tutkimuksen avulla voisi esimerkiksi selvittää, mitkä ovat merkityksellisiä asioita nuorille viikonloppuisin.

LÄHTEET

Fiske. 1998. Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen. Tampere: Vastapaino.

Grönros, E.-R., Haapanen, M., Heinonen, T., Joki, L. Klemettinen, R., Nuutinen, L., Eronen, R., Lehtinen, O. & Vihtari, J. 2017. Mot – kielitoimiston sanakirja. Saatavissa: <https://mot-kielikone-fi.ezproxy.xamk.fi/mot/xamk/netmot.exe> [viitattu 6.3.2017].

Hannula, K., Heinonen, L., Koski, R., Lindén, M., Maunu, A., Poikonen, K., Selin, A. & Vainio, M. 2015. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Amis hyvin, kaikki hyvin. Saatavissa: http://www.ehyt.fi/sites/default/files/AMIShyvinKAIKKIhyvin_verkko.pdf [viitattu 17.3.2017].

Harinen, P. & Halme, J. 2012. HYVÄ, PAHA KOULU. Kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen UNICEF. Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Heloma, A., Ollila, H. & Ruokolainen, O. 2014. Yläkoululaisten tupakointi Suomessa. Global Youth Tobacco Survey 2012 -tutkimuksen maaraportti. Raportti 28/2014. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2001. Johdanto: Laadullinen tutkimusmetodologia hoitotieteellisen tiedon tuottamisessa. Teoksessa: Janhonen, S. & Nikkonen, M. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WS Bookwell Oy. s. 7–20.

Järnefelt, H. 2003. Paikallisuus kunniaan. Teoksessa: Saassi, P. (toim.) Koulupiikan mahdollisuudet – opas. Mannerheimin lastensuojeluliitto, s. 6–8.

Kallunki, V., Karevaara, S., Kauronen, M.-L. & Komulainen, S. 2017. VERSUS-hankesuunnitelma. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimushoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Keskinen, V. 2012. Pelit ja pelaaminen. Teoksessa: Keskinen, V. & Nyholm A. S. Nuoret Helsingissä 2011. Vapaalla, koulussa, vaikuttamassa. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, s. 53–58.

Kiuru, N. 2008. The Role of Adolescents' Peer Groups in the School Context. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. 2008.

Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18552/9789513931285.pdf>
[viitattu 8.2.2018].

Koivula, J. 2010. RE: VS: aineistot s-postilla? Sähköposti aineistonkeruun väli-
neenä yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Jyväskylän yliopisto.
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän
yliopisto. Saatavissa:
[https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22987/URN:NBN:fi:jyu-
201002241276.pdf;sequence=1](https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22987/URN:NBN:fi:jyu-201002241276.pdf;sequence=1) [viitattu 7.3.2018].

Korkiamäki, R. 2013. Kaveria ei jätetä!. Sosiaalinen pääoma nuorten
vertaissuhteissa. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden
yksikkö. Akateeminen väitöskirja.

Korva, M. 2002. 7. Luokalle siirtyminen oppilaiden kokemana. Jyväskylän
yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Kasvatustieteiden Pro gradu –tutkielma.

Kurtti, H. 2014. Nyt todella uskon, että selviän. Narratiivinen tutkimus
masentuneiden nuorten vertaistuen kokemuksista. Lapin yliopisto.
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Pro-gradu -tutkielma. Saatavissa:
[http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61524/Kurtti.%20Hanna.pdf?se
quence=2](http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61524/Kurtti.%20Hanna.pdf?sequence=2) [viitattu 2.2.2018].

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kylmä, J., Pietilä, A.-M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2002. Terveystien
edistämisen etiikan lähtökohtia. Teoksessa: Pietilä, A.-M., Hakulinen, T.,
Hirvonen, E., Koponen, P., Salminen, E.-M. & Sirola, K. (toim.) Terveystien
edistäminen. Uudistuvat työmenetelmät. Helsinki: WSOY, s. 62–76.

Laimio, A. & Karnell, S. 2010 Vertaistoiminta- kokemuksellista
vuorovaikutusta. Teoksessa: Laatikainen, T. (toim.) Vertaistoiminta kannattaa.
Asumispalvelusäätiö ASPA, s. 9–20.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen
tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksessa: Janhonen, S. &
Nikkonen, M. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WS
Bookwell Oy, s. 21–43.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia –
sarja 4. Helsinki: International Methelp Oy.

Muurinen, E. & Surakka, T. 2001. Lasten ja nuorten hoitotyö. Helsinki: Tammi.

Nurmi, P. 2004. Seksuaalisuuden kehitys ja sen tukeminen hoitotyössä.
Teoksessa: Koistinen, P., Ruuskanen, S. & Surakka, T. (toim.) Lasten ja
nuorten hoitotyön käsikirja. Helsinki: Tammi, s. 77–81.

Pienimäki, M. 2013. Valokuvien kriittinen tulkitseminen medialukutaitona ja lajityypittely sen kehittäjänä. Jyväskylän yliopisto. Taiteiden ja kulttuurin tutkimuslaitos. Väitöskirja.

Puuronen, A. 2012. Ei pala, palaa, ei pala... Laadullinen tutkimus nuorten tupakoimattomuuden edistämisestä. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Helsinki.

Rantala, T. 2008. Kuva, tarina ja koulu. Teoksessa: Kaasila, R., Nurmi, K. & Rajala, R. (toim.) Narratiivikirja. Menetelmiä ja esimerkkejä. Tampere: Lapin yliopistokustannus, s. 7–18.

Räsänen, J. 2010. Terveiden edistämisen suunnittelua ja arviointia: Precede-Proceed-malli. Teoksessa: Pietilä, A.-M. (toim.) Terveiden edistäminen. Teorioista toimintaan. WSSOYpro Oy.

Salmela-Aro, K. 2010. Koulu-uupumus sosiaalisessa kontekstissa: koulu, koti ja kaveripiiri. *Psykologia* 45/2010, s. 448–459. Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi.ezproxy.xamk.fi:2048/se/p/0355-1067/45/5-6/kouluuup.pdf> [viitattu 8.2.2018].

Seppänen, J. 2005. Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Silverman, D. 2006. Interpreting qualitative data. London: Sage Publications Ltd.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Tupakoimattomuuden edistäminen. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/ehkaisevan-paihdeyton-menetelmat/tupakaimottomuuden-edistaminen>. [viitattu 15.3.2017].

Tupakkalaki. 29.6.2016/549.

KUVAUS OHJEISTUS OPPILAILLE

1. **Ota kuva jostain itsellesi merkityksellisestä paikasta**, asiasta tms. mikä sijaitsee koulussa tai kouluympäristössä
2. Lähettäessäsi kuvaa **anna kuvalle nimi tai kerro**, miksi kuvattu asia on merkityksellinen.
3. **Lähetä kuva** sähköpostilla osoitteeseen omasi030@edu.xamk.fi

Kiitos!

Maija Aho, XAMK, Yamk, Terveysten edistäminen